

СТЕНОГРАФСКИ ДНЕВНИЦИ

НА

XXIII-ТО ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

II РЕДОВНА СЕСИЯ

Брой 18

София, сжбота, 10 декемврий

1932 г.

21. заседание

Четвъртъкъ, 8 декемврий 1932 година

(Открито отъ подпредседателя Н. Шоповъ въ 16 ч. и 30 м.)

СЪДЪРЖАНИЕ:

	Стр.		Стр.
Отпуски, разрешени на народни представители . . .	466	5. Желябовъ Михаилъ, отъ гр. София. (Прието) . .	479
Клетва. Подвеждане подъ клетва народния представи- тель Илия Ненчевъ, замѣстникъ на починалия на- роденъ представитель Иванъ Симеоновъ. . . .	466	6. Нонински Иванъ Ч., отъ гр. Орхание. (Прието) . .	479
Питане отъ народния представитель К. Пастуховъ къмъ министъръ-председателя относно постѣпките за изглаждане недоразуменията и пограничните ин- циденти на югославянската граница. (Съобще- ние, раззиване и отвороръ)	466	7. Николовъ Георги, отъ гр. София. (Прието) . . .	480
Предложение за одобрение VIII-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му на 19 августъ 1932 г., протоколъ № 67, относно наредбата за подпомагане земеделѣтскитѣ сто- пани въ Кулската и други околии, пострадали отъ градушка и ръжда по пшеницата презъ 1932 г. (Приемане)	468	8. Лисевъ Борисъ Ст., отъ с. Буново, Пирдопска околия. (Прието)	480
Законопроектъ за централенъ съветъ по измѣрванията въ България. (Първо четене)	474	9. Станковъ Бончо, отъ с. Очуша, Ихтиманска околия. (Прието)	480
Съобщение отъ председателствуващия, че утре, 9 т. м., въ 5 ч. и 30 м. Негово Величество Царьтъ ще приеме комисията по поднасяне отговора на тронното слово	477	10. Николовъ Стоянъ, отъ гр. София, живущъ въ гр. Видинъ (Прието)	480
Случка. Изключване по за три дни народнитѣ предста- вители Сжби Димитровъ и Лазаръ Станевъ за незачитане разпоредбитѣ на председателството на Народното събрание	470	11. Манастиръ „Св. В. М. Георги“, при с. Креми- ковци, Софийска околия, отъ сестритѣ-мона- хини (Прието)	481
Прошения отъ:		12. Огняновъ Симеонъ, отъ гр. Горна-Орѣховица. (Прието)	481
1. Карнобатското ловно дружество „Соколъ“. (При- ето).	478	13. Читалище „Съгласие“, въ гр. Горна-Джумая, отъ настоятелството. (Прието)	481
2. Читалище „Братство“ въ гр. Кюстендилъ, отъ настоятелството. (Прието)	478	14. Манастиръ с., Станимашка околия, отъ жите- литѣ. (Прието)	482
3. Недевъ Тодоръ, отъ гр. Русе. (Прието)	479	15. Голешевъ с., Св. Врачка околия, отъ жителитѣ. (Прието)	482
4. Андоновъ Симеонъ, Ацевъ Тодоръ и Тасковъ Коста, отъ с. Круша, Годечка околия. (Прието) . .	479	16. Грънчаровъ Иванъ П., отъ гр. Горна-Джумая. (Прието)	482
		17. Ованесовъ Х. Оникъ, отъ гр. София. (Прието). .	482
		18. Каймакамски Димитъръ, отъ гр. Кюстендилъ. (Прието)	482
		19. Клисекъ и Челопечъ с. с., Пирдопска околия. (Прието)	483
		20. Вичевъ Вичо Илиевъ, отъ с. Сремъ, Елховска околия. (Прието)	483
		21. Стефановъ Стоянъ Ангеловъ, отъ гр. София. (Прието)	483
		22. Йовкова Елисавета Арсени, отъ гр. София. (Прието)	483
		23. Балджиевъ Петъръ Ив., отъ с. Ново-село, Тро- янска околия. (Прието)	483
		24. Куртевъ Димитъръ, отъ с. Трапоклово, Сливен- ска околия. (Прието)	485
		25. Ивановъ Георги, отъ гр. София. (Прието) . . .	485
		Дневенъ редъ за следващото заседание	486

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Обявявамъ
заседанието за открито. Присѣтствуватъ нужното число
народни представители. Заседанието е законно.

(Отъ заседанието отсътствуватъ следнитѣ г. г. народни
представители: Апостоловъ Драгомиръ, Бешковъ д-ръ

Иванъ, Бояджиевъ Асенъ, Бояджиевъ Стефанъ, Василевъ
Асенъ Стоевъ, Влаховъ Димитъръ, х. Галибовъ Юсеинъ,
Ганевъ Георги, Дилиановъ Минчо, Дичевъ Петко, Думановъ
д-ръ Никола, Запряновъ Петко, Ивановъ Запрявъ, Попива-
новъ Петъръ, Икономовъ Димитъръ, Илиевъ Илия, Йотовъ

Никола, Казанакиевъ Георги, Колевъ Петко, Лазевъ, Константиновъ Тома, Косачевъ Йорданъ, Костовъ Георги, Кръстевъ Гето, Кулевъ д-ръ Тодоръ, Куртевъ Иванъ, Лоловъ Господинъ, Лѣкарски Иванъ, Марчевъ Никола, Мустафовъ Али, Напетовъ Петко, Наумовъ Александъръ, Нейковъ Димитъръ, Нейчевъ Аламя, Неновъ Атанасъ, Пенциевъ Антонъ, Петковъ Борисъ, Петровъ Петко, Петковъ Стефанъ, Петровъ Никола, Поповъ Стоянъ, Рангеловъ Раденко, Рафайловъ Филипъ, Русиновъ Костадинъ, Слявовъ Кирилъ, Софиевъ Христо, Стайновъ Петко, Таковъ Стефанъ Ангеловъ, Ташевъ Димо, Тодоровъ Димитъръ, Фенерковъ Петъръ, Филиповъ Стоянъ, Христовъ Христо и Чернооковъ Георги).

Г. г. народни представители! Народниятъ представителъ г. Илия Ненчевъ ще положи клетва.

(Свещеникъ Хараламби Караламбевъ го подвежда подъ клетва)

Съобщавамъ на Събранието, че бюрото е разрешило отпускъ на следнитъ народни представители:

На г. Едрю Шидерски — 1 денъ;
На г. Хафузъ Юсеинъ Тахировъ — 1 денъ;
На г. Деню Тотевъ — 1 денъ;
На г. Петъръ Попивановъ — 1 денъ;
На г. Никола Петровъ — 2 дена;
На г. Димо Ташевъ — 2 дена;
На г. Иванъ Василевъ — 3 дни и
На г. Боянъ Ангеловъ — 1 денъ.

Понеже народниятъ представителъ г. Раденко Рангеловъ иска 10-дневенъ отпускъ по болестъ, а се е ползувалъ досега съ 30 дни, следва отпускъта да му бѣде разрешенъ отъ Народното събрание. Който отъ г. г. народнитъ представители е съгласенъ да се разреши на народния представителъ г. Раденко Рангеловъ 10-дневенъ отпускъ, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Народниятъ представителъ г. Георги Вангеловъ Радевъ моли да му се разреши 20-дневенъ отпускъ, по болестъ. Прилага медицинско свидетелство. Който отъ г. г. народнитъ представители е съгласенъ да бѣде разрешенъ 20-дневенъ отпускъ на народния представителъ г. Георги Вангеловъ Радевъ, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Народниятъ представителъ г. Илия Илиевъ моли да му бѣде разрешенъ 20-дневенъ отпускъ, по болестъ. Който отъ г. г. народнитъ представители е съгласенъ да бѣде разрешенъ 20-дневенъ отпускъ на народния представителъ Илия Илиевъ, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Постѣпило е питане отъ народния представителъ г. Кръстю Пастуховъ къмъ г. министъръ-председателя, съ което моли да му бѣде отговорено: (Чете)

„1. Какви постѣпки е направилъ за изглаждане недо-разуменията и пограничните случаи на югославянската граница и

„2. Какви изгледи има за по-скорошното възстановяване на Пиротската спогодба по двувластнитъ имоти, както и на по-редовни отношения между дветъ сѣседни страни?“ Това питане ще се изпрати на г. министра, за да отговори.

Пристѣпваме къмъ дневния редъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Азъ съмъ готова да отговаря на това питане на г. Пастухова.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Г. министъръ-председателъ е готовъ да отговори на питането на г. Кръстю Пастуховъ.

Имате думата, г. Пастуховъ, за да развиете питането си.

К. Пастуховъ (с. д): Г. г. народни представители! Азъ отправихъ къмъ г. министъръ-председателя едно питане въ свързка съ — мога да кажа сега — дветъ случаи, които се развиха на югославянската граница, а именно случката, станала преди нѣколко дни въ Ресенъ, и, както днесъ прочетохъ въ сутрешния печатъ, другъ подобенъ инцидентъ, станалъ на друго мѣсто.

Азъ искамъ да зная въ що се състои работата, какви мѣрки нашето Външно министерство е взело и какви постѣпки сѣ направени, за да се изгладятъ станалитъ досега инциденти, а също тъй втората частъ на питането

ми — какво е направило нашето правителство, за да повлияе на югославянското да отмѣни суспендирането на известната вамъ спогодба по отношение на двувластнитъ имоти.

Г. г. народни представители! Азъ трѣбва да призная, че не съмъ въ течение на спора, нито пъкъ комисията по Министерството на външнитъ работи е била свиквана, за да чуя по този случай изложението на г. министъръ-председателя, както за фактичката страна на работата, тъй също и за онази политика, която той смѣта да следва въ даденъ моментъ по отношение югославянското правителство.

Също тъй азъ признавамъ предъ васъ, че въпросътъ има една национална страна, въ тоя смисълъ, че е отъ деликатно естество, и всѣко изложение, което би се направило отъ едната страна и не би било въ съгласие съ фактичката обстановка, безспорно, може да даде не очакванитъ положителни резултати, а напротивъ — отрицателни резултати. Дѣлжа да подчертая предъ васъ, че поради туй, че не се е събрала навремето предвидената въ правилника смѣсена комисия, освѣтленията, които се даватъ отъ едната и отъ другата страна, могатъ да бѣдатъ обективно противоречиви и да не отговарятъ на едно фактическо положение на работата.

Ето защо за себе си ще кажа, че не съмъ освѣтленъ по въпроса. Затова искамъ да зная, дали действително онова, което се излага въ нашата преса и отъ нашето Външно министерство, че случката въ Ресенъ не се дължи на нѣкаква българска вина, че лицето, по което е стрѣляно, не е идѣло отъ българска страна, за да прехвърли югославянската граница, е вѣрно, или обратното е вѣрно, защото отъ другата страна югославянската преса и югославянското външно министерство поддържатъ противното гледище. Азъ не съмъ билъ нито свидетелъ на случката, нито нѣкой отъ насъ е билъ такъвъ, нито съмъ получилъ каквито и да било обективни освѣтления, за да мога да ги представя предъ васъ тъй, както тѣ сѣ преплетени въ моето съзнание. Ето защо ще искамъ да чуя — както вѣрвамъ и вие ще се интересувате да чуете — въ туй отношение освѣтленията на г. министъръ-председателя за една случка — а вече имаме и нова случка — която е дала основание да се суспендира спогодбата за двувластнитъ имоти, която е въ сила

Но, г. г. народни представители, азъ предъ васъ мога да изкажа едно мнение. Азъ смѣтамъ, дори ако нашето правителство намира, че нѣма никаква отговорностъ и вина въ действията на нашитъ погранични органи — безъ да искамъ да му отправямъ какъвто и да било укоръ — че се е държало твърде много формалистично при разрешаването на спора, като се знае колко чувствителна е другата страна къмъ подобни въпроси. И щомъ нашето министерство е било убедено, какво сѣщностъта на случката е тая, която се излага отъ наша страна, предпочително би било, за да не се създаватъ никакви търкания, да се свикаше смѣсената комисия, предвидена по конвенцията между дветъ страни, за да се констатира на самото мѣсто отъ органитъ и на дветъ заинтересовани правителства, доколкото това е възможно, въ що се състои сѣщностъта на работата. Защото тъй, както въ случая е постѣпено, дори ако се приеме, че правителството е имало известни основания да действува по този начинъ, оставатъ отворени врати за съмнения и да се разпространяватъ въ странство съобщения въ наша вреда, понеже тамъ сѣ наклонни по-лесно да приематъ, че каквото и да е станало, щомъ се е пожелало, отъ която и да било страна, да се свика смѣсената комисия за разследване на самото мѣсто случката, това е трѣбвало да стане. Още повече, г. г. народни представители, че отъ наша страна — а ние сме по-слабата страна и ще си останемъ по-слаба страна за дълго време още, каквото и да се говори, и колкото и юридически да се признава, че ние, дветъ държави, имаме еднакви права — не би трѣбвало да се дава поводъ за суспендиране на една конвенция и по този начинъ да се лишаватъ двувластнитъ отъ възможността да се ползуватъ отъ своитъ имоти, както тази конвенция предвижда.

Г. г. народни представители! Азъ съмъ единъ отъ тия, които сѣ гласували за въпросната конвенция. Тя е плодъ не толкова на политиката на дветъ страни, колкото на внушения отъ вънъ. И за себе си ще кажа: гласувахъ я, за да се покаже, че има добра воля за пълнобъно уреждане на всички трѣнливи въпроси между дветъ страни, и да се подчертае, че ще се тури едно начало, което трѣбва да продължи и да се усъвършенствува по-нататъкъ, за да се създадатъ желанитъ нормални и полезни за дветъ страни условия на мирно живуване. Обаче тѣзи резултати

не се постигнаха. Въ същност стана онова, което се желаше по-скоро от другата страна, а именно чрез тая конвенция другата страна можѣ да се освободи от имоти, които се намиратъ въ нейна територия, за да не отиватъ български поданици да обработватъ свои имоти въ тая чужда територия. А следъ това вече се потърси начинъ отъ югославянското правителство да се суспендира тая конвенция, отъ която би трѣбвало да се получатъ за насъ известни положителни резултати.

Г. г. народни представители! По моето мнение, изпълнението на конвенцията, която е едно редовно съглашение между дветѣ страни, не може да стои въ зависимостъ отъ каквото и да било друго условие или другъ нѣкакъвъ поводъ, както искатъ отъ другата страна да представятъ работата, че у насъ се извършватъ действия, които смущаватъ реда и спокойствието на сръбската държава и, следователно, тѣ иматъ основание да се откажатъ отъ конвенцията. Азъ мисля, че една международна спогодба не може по тѣзи причини да се унищожава, дори ако другата страна има основание да твърди и да установи, че въ съседната страна се вършатъ работи, които могатъ да смущаватъ нейния редъ.

Ето защо азъ моля г. министър-председателя, като смѣтамъ, че той държи присърдце интереситъ на България, да ми отговори, какви постѣпки е направилъ, што, наредъ съ изглаждане на недоразуменията по поводъ на инцидентитъ, да постигне сѣщо тѣй и този резултатъ: като се премахне оповестеното запрещение, да се възстанови действието на съществуващата спогодба между България и Сърбия.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министър-председателятъ да отговори на питането.

Министър-председателъ Н. Мушановъ: Г. г. народни представители! Г. Пастуховъ ми е отправилъ следното питане: „1) какви постѣпки е направилъ“ — министър-председателятъ — „за изглаждане недоразуменията и пограничните случаи на югославянската граница и 2) какви изгледи има за по-скорошното възстановяване на Пиротската спогодба по двувластнитѣ имоти, както и на по-редовни отношения между дветѣ съседни страни“.

Г. питачтъ засѣга навѣрно дветѣ случки, които станяха презъ последнитѣ десетина дена. Първата случка е случката при с. Ресенъ. Азъ бѣхъ сезиранъ съ една нота отъ представителя на югославянското правителство тукъ по случката, която стана въ с. Ресенъ. Случката въ с. Ресенъ по нашитѣ сведения се състои въ следното: сръбскиятъ постъ забелязва, че на югославянска територия имало въоръжени хора и тѣхната застава започва да стреля. Нашиятъ пограниченъ офицеръ е поискалъ да се осведоми отъ сръбския офицеръ, защо се стреля. Когато сръбскитѣ военни власти сѣ обяснили на нашия офицеръ въ какво се състои случката, той е останалъ доволенъ. Това става на югославянска територия.

При тѣзи данни азъ намѣрихъ, че нѣма нужда да се свика смѣсената комисия, предвидена въ чл. 3 на конвенцията и въ чл. 6 отъ правилника за нейното приложение, където е казано, че за инциденти на границата, които не могатъ да се изравнятъ отъ пограничните власти, при които има разногласие, се свика смѣсената комисия. Предъ видъ на това, че нашиятъ офицеръ взема инициативата да се осведоми що става на югославянска територия, и югославянскитѣ власти сѣ му обяснили, че въпросътъ се състои въ разгонването на нѣкаква банда въ тѣхна територия, и той е останалъ доволенъ, азъ казахъ, че нѣма мѣсто да се назначава тази смѣсена комисия, предвидена въ чл. 3 отъ конвенцията.

Дава ми случай сега г. Пастуховъ да направя тълкувание на тая конвенция. Не е желателно за всѣки единъ инцидентъ да се прибѣгва до смѣсената комисия. Предвидено е въ конвенцията кога трѣбва да се свика смѣсената комисия, предвидена въ чл. 3 отъ конвенцията и въ чл. 6 отъ правилника за приложението ѝ. И азъ държа, че по-добре ще бѣде, за добритѣ отношения между дветѣ държави, конвенцията да се прилага стриктно само за случаи, за които тя е предвидена. Защото, ако ли кажемъ комисията постоянно да се занимава съ всѣка случка на границата, ние ще си създадемъ повече неприятности и повече бѣли, отколкото ако не я събираме. Най-важниятъ пунктъ въ разпоредбитѣ на правилника е, че въ 24 часа отъ какъто стане нѣкакъвъ инцидентъ пограничните власти сѣ длъжни да взематъ мѣрки, за да запазятъ доказателствата и уличитѣ, които съществуватъ. И ако ли действително ние не

държимъ здраво на това и следъ изминаването на този срокъ искаме свикването на смѣсената комисия, има опасностъ, че може да се създаватъ доказателства — знаемъ, по различни съображения на шовинизмъ и други — за да се постави комисията въ по-тежко положение и да си създаваме излишни спорове, които могатъ да ни доведатъ до по-нежелателни резултати. Затова азъ държахъ на това, което стана по-рано, когато бѣше случката въ Калотинци, по която пакъ отказавъ свикването на комисията и югославянскитѣ власти признаха, че е правилно. Сега се позволахме на тѣзи случаи, които станяха на границата къмъ Петричъ, където по единъ инцидентъ, станалъ на тѣхна територия, не се поиска свикването на комисията.

Въ отговора си на моята нота, съ която имъ съобщавахъ правнитѣ основания и, тълкувайки чл. 3 отъ конвенцията и чл. 6 отъ правилника, казвахъ, че нѣма мѣсто за комисията, югославянското правителство представи фактическата обстановка по другъ начинъ. То твърди, че инициативата е била взета отъ тѣхъ, че когато сѣ отишли при нашия постъ, записано е било въ товтерчето, че такова искане било направено, че недоразумение, следователно, има помежду дветѣ власти и сега имало мѣсто да се свика комисията. Вследствие на това тѣ като намиратъ, че нашитѣ действия сѣ неправилни, излагатъ една история, като започватъ отъ съглашението, което се сключи въ Пиротъ въ 1930 г. въ времето на г. Буровъ, и ни натякватъ, че отъ тогава ние не сме изпълнили нѣкакви постановления отъ това съглашение. Посочватъ ни още единъ случай въ миналото, когато решенията на комисията не сѣ били изпълнявани и ни съобщаватъ, че привременно преустановяватъ прилагането на буква „А“ отъ правилника за двувластнитѣ имоти. На тази нота азъ още не съмъ отговорилъ, защото събирамъ даннитѣ, за да представя нашитѣ възражения и да обоснова нашето искане. Въ това време, обаче, когато вчера готвихъ да представя тази нота, става единъ другъ инцидентъ при Влашко село — нѣма при менъ документитѣ, понеже ги дадохъ на комисията, която замина — къмъ Бѣлоградчикъ.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Южно отъ село Чупрене.

Министър-председателъ Н. Мушановъ: Азъ казвамъ за селото въ югославянската територия — Влашко село — Една банда, споредъ нотата на Югославия, отъ 5 души напада едно село — това село, за което е речъ — влиза въ една къща, наранява югославянски гражданинъ, взема го съ себе си и го отвлеча въ наша територия. Нашиятъ воененъ постъ на границата залови тази банда и по наше нареждане още вчера сутринята бѣха изпратени отъ тукъ полицейски власти, които взеха тѣзи въоръжени лица и, ако сѣ не лъжа, още снощи ги предадоха въ Врачанския затворъ, за да бѣдатъ предадени по надлежния редъ на нашиятъ сѣдилища. Това сторихме преди югославянската легация да направи нѣкакви постѣпки. Къмъ 5 ч. снощи югославянскитѣ представители дойде при менъ съ едно писмо, въ което съобщава за тази случка и иска да се свика смѣсената комисия. Азъ отговорихъ, че съмъ съгласенъ. Тази банда, когато се е връщала, е била заловена отъ нашиятъ погранични власти, изпратена е въ затвора; предаваме тия хора на съдебнитѣ власти и ще диримъ отговорността имъ. Той бѣше особено доволенъ, че се съгласихъ да заміне комисията. Искане да заміна снощи, отложиха за тази сутринъ и сега тѣ навѣрно заседаватъ въ Пиротъ. Безспорно, че не можеше да се откаже свикването на тази комисия, понеже е предвидено това въ чл. 12 на правилника — за по-важни случаи. При нашиятъ разговори вчера съ представителя на Югославия азъ казахъ, че тази комисия, отивайки по този случай, нека да се постави въ контактъ, за да могатъ да се разсѣятъ онѣзи недоразумения, които имаме по първата случка, и по този начинъ да може по този пътъ да се уравни въ тази комисия и този случай. Надѣвамъ се, че добрата воля, която има отъ наша страна, да гарантираме винаги неприкосновеността на границата на тази съседна намъ държава, и мѣрkitъ, които вземаме, за да не допускаме тя да се нарушава, сѣ отъ естество да убедятъ съседното намъ кралство, че вземаме мѣрки, каквито подобаватъ, за да можемъ да живѣемъ въ добри междусѣдески отношения. Комисията днесъ ще работи. Ще видимъ, какви резултати ще има.

Да заключа. Въ туй се състоятъ инцидентитѣ. Азъ поддържамъ и днесъ, че становището, което заехъ относително тълкуванието на чл. 3 отъ конвенцията и п. 6 отъ правилника, е правилно. Сега комисията, която се събира, ще може на мѣстото да разбере недоразуменията, ако та

жива има. Ако има такива, ще ги тълкуваме, не съществува цел да влошим отношенията, а, напротив, съществува цел да ги подобрим. Защото мене не ме е страх от назначаването на комисия по инцидента; мене ме е страх от обобщаването, да се признае, че тълкуването на конвенцията ще бъде тъй широко, както тѣ го искат. Защото, ако ние, двете държави, завършим малък инцидент, без значение, уравниен между пограничните постове, свикваме комисията, ще си създадем повече неприятности, отколкото да подобрим отношенията си.

Ние сами, когато имаме данни, че нѣкой от нашата територия нарушава границата на съседната нам държава, вземаме нужните мѣрки и налагаме законните санкции. Надявам се, че съседната нам държава ще разбере, че ние действително искаме само добри междусъседски отношения. Смятам, че въ тази конференция, която заседава сега, ще може да се изравни инцидентът при с. Ресен и ще стане безсмислено неприлагането на буква „А“ от пиротското съглашение. Съ други думи надявам се, че югославянското правителство ще отмени наредбата, която взе като репресия срещу твърдението, че ние не изпълняваме конвенцията. Но понеже въпросът е още, както се казва, на масата, за разрешение въ Пирот, ще мога по този пункт да ви отговоря, след като видя резултатът от тази конференция.

Председателстващ Н. Шоповъ: Има думата народният представител г. Кръстю Пастуховъ, за да каже, доволен ли е от отговора на г. министър-председателя.

К. Пастуховъ (с. д.): Ако г. министър-председателят, както се изрази той, очаква да види резултатът от назначената сега конференция и въ тази посока е направил постъпки да се отвори по нѣкакъв начин вратата, за да се ликвидират недоразуменията и по двата случая, . . .

Министър-председател Н. Мушановъ: По втория случай нѣма. По него ние си взехме мѣрките — арестувахме лицата.

К. Пастуховъ (с. д.): . . . разбира се, аз съм доволен. Това беше асѣл целта на моето питане. Макаръ нашето правителство да е убедено въ правотата на тълкуванията, които дава на конвенцията, колкото и инцидентът да сѣ дребен, но като знаем, че поради обстоятелствата, които преживяваме, тѣ могат да дадат печални резултати, наша длъжност е да ги избѣгваме и чрез едно дори по-широко тълкуване да съдействуваме, доколкото зависи от нас, за едни лоялни и нормални отношения между двете страни.

Председателстващ Н. Шоповъ: Пристъпваме към точка първа от дневния ред — одобрение предложението за одобрение VIII-то постановление на Министерския съвет, взето въ заседанието му от 19 август 1932 г., протокол № 67 — относно наредбата за подпомагане земеделските стопани въ Кулската и други околии, пострадали от градушка и рѣжда по пшеницата през 1932 г.

Секретарь Б. Недковъ (нац. л.): (Прочита предложението изцѣло, заедно съ мотивитѣ към него — вж. прил. Т. I, № 4)

Председателстващ Н. Шоповъ: Има думата народният представител г. Лазаръ Станевъ.

Л. Станевъ (раб): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Правителството на Народния блок иска да одобрим едно негово постановление за подпомагане пострадали от народни бедствия, градушка и рѣжда по пшеницата. Какъ се подпомагат тѣ съ това постановление, сега ще видим. Ясно се вижда, г. г. народни представители, че когато се касае въпросът за изковаване вериги на трудящитѣ се маси и за потискане тѣхната борба, правителството е много бързо. Напоследък цѣла седмица ние се занимаваме тукъ съ законопроект за печата, който не е нищо друго, освенъ едни вериги, и когато ние този законопроект, пострадали от градушка и рѣжда не ще могат вече да протестирайтѣ и да кажатъ, какво имъ е положението, защото съ този законопроектъ именно имъ се забранява това.

Министър-председател Н. Мушановъ: Постановлението е приложено още преди четири месеци.

Л. Станевъ (раб): Ще видимъ, какъ е приложено.

Министър-председател Н. Мушановъ: Навремето нуждитѣ на населението сѣ задоволени.

Л. Станевъ (раб): Ще видимъ сега резолюции, подписани отъ самитѣ селяни.

Министър-председател Н. Мушановъ: Можешъ да искашъ повече, но това, което се съдържа въ постановлението, е дадено.

Л. Станевъ (раб): Аграрната криза, резултатъ на капиталистическия начинъ на производство и на експлоатацията на самия капитализъм, на който правителството на Народния блок е вѣренъ служител, ежедневно увеличава бедствието на трудящитѣ се селяни и на работническите маси. Свидетели сме на неописуеми картини на страдание, гладуване и на мизерия, въ която тѣнатъ напълно забравени беднитѣ селяни, не само пострадали, но и тѣзи, които не сѣ пострадали отъ природни бедствия. Като резултатъ на тази криза е катастрофалното спадане на ценитѣ на земеделските произведения, които цени ежедневно продължаватъ все повече и повече да падатъ и да поставятъ въ по-големи и по-големи тревоги земеделските производители. Тѣй, напр., житото само за три години отъ 6 л. килограмътъ спадна на 2 л. и 5 стотинки, колкото се е продало миналата седмица въ Левски, закупено отъ синдиката „Селски трудъ“; кукурузътъ до 1.10 л. килограмътъ; . . .

И. Василевъ (д.): Нали искате да бѣде безъ пари, защо сега плачете, че били спаднали ценитѣ?

Л. Станевъ (раб): . . . фасулътъ — 1.60 л. килограмътъ; слънчогледовото семе до 1.20 л. килограмътъ; . . .

И. Василевъ (д.): Демагогия!

Л. Станевъ (раб): Не е демагогия това. — Гроздето до 1.20 л. килограмътъ; . . .

И. Василевъ (д.): Нали искашъ да го вземешъ безъ пари?

Министър-председател Н. Мушановъ: Моля, г. г. народни представители, да напѣтатъ малко дебатитѣ, защото виждамъ, че не се поставя правилно въпросътъ. Тукъ имаме едно постановление на Министерския съветъ.

И. Василевъ (д.): Не му отговаряйте, г. министър-председателю. Той не разбира, какво приказва. Неговитѣ приказки сѣ приказки на аба.

Министър-председател Н. Мушановъ: Това е едно постановление на Министерския съветъ, изпълнено още навремето. Отъ народното представителство се иска да го утвърди или не. Разбира се, ако има нѣкакви грѣшки, може да ги посочите, но тѣзи въпроси, които вие искате да разисквате, си нѣматъ мѣстото при това постановление. При други случаи може да говорите за това.

Л. Станевъ (раб): Ще кажа и по него думата си.

Министър-председател Н. Мушановъ: Имате сега едно постановление — или ще го утвърдите *tel quel*, или нѣма да го утвърдите. Научете се по кой пътъ трѣбва да ставатъ дебатитѣ по едно постановление на Министерския съветъ.

Л. Станевъ (раб): Искате, значи, нищо да не кажемъ.

Министър-председател Н. Мушановъ: Не нищо, а ще кажете, дали е правилно или не постѣпено, дали сме събркали или не.

И. Василевъ (з.): Не си струва, г. министре, да се занимавате съ него. (Сочи Лазаръ Станевъ)

Председателстващ Н. Шоповъ: (Къмъ Лазаръ Станевъ) Моля, уважавайте правилника. Занимавайте се съ постановлението на Министерския съветъ, което е поставено на дневенъ редъ и него критикувайте.

Л. Станевъ (раб): Значи Вие ми отнемате възможността...

Председателстващъ Н. Шоповъ: Не Ви отнемам възможността да се изкажете, но моята длъжност е да следя да се спазва правилникътъ.

Л. Станевъ (раб): ... да кажа, въ какво положение се намиратъ днесъ селянитъ.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Г. Станевъ! Правилникътъ казва, че народниятъ представителъ може да говори само по въпроса, който се дебатира.

Л. Станевъ (раб): Това, което говоря, е точно въ връзка съ въпроса.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Моля Ви се, недейте измъчва народното представителство.

Л. Станевъ (раб): Нали трѣбва да се види положението на селянитъ, на които ужъ се помага?

С. Димитровъ (раб): Че нали трѣбва да се мотивира, г. председателю?

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни)

Л. Станевъ (раб): Азъ считамъ, че най-първо трѣбва да се види, какво е положението на селянина.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Казахъ Ви, нѣма да Ви позволя да говорите извънъ материята.

С. Димитровъ (раб): Нали трѣбва да каже какво е положението днесъ на селянитъ? Ами отъ 4 месеца досега е изтекла много вода.

Л. Станевъ (раб): Какъ можемъ да говоримъ по това постановление, преди да видимъ какво е положението на селянина днесъ? Нали то ще ни покаже доколко помощта, която му се дава, му помага и дали той я чувствува?

Х. Чолаковъ (з): Помощта е дадена вече.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: (Къмъ Лазаръ Станевъ) Всичко е свършено. 70 милиона лева сж дадени. Какво приказвате?

Т. Тонковъ (з): Иска да прави политика.

Л. Станевъ (раб): Азъ не искамъ да правя политика, но вие не искате да ви се каже истинското положение на селянитъ. Отъ Провадийско идваха ваши депутации въ връзка съ пострадалитъ отъ рѣждата посѣви и въ връзка съ низкитъ цени на земеделскитъ произведения.

Г. г. народни представители! Значи, на насъ отъ тукъ не ни се позволява да изнесемъ бедственото положение, въ което се намира днесъ селянинътъ. Съ помощта, която вие му давате, по-скоро вие се гаврите съ неговата честъ и му се надсмивате, когато той системно гладува.

А. Буковъ (з): Кажете нѣщо за работницитъ, остави селянитъ!

Л. Станевъ (раб): Въ резултатъ отъ голѣмото падане на ценитъ на земеделскитъ продукти; въ резултатъ на тежкитъ задължения, дългове и лихви на дълговетъ, селянитъ, не само пострадалитъ отъ природнитъ бедствия, всички трудящи се селяни сж изправени предъ едно гладно съществуване, предъ една гладна смъртъ. Случаитъ на умирање отъ гладъ у насъ вече не сж рѣдко явление.

Т. Бошнаковъ (з): Вие не знаете какво приказвате.

Л. Станевъ (раб): Ние вече имаме случаи у насъ на умирања отъ гладъ.

Т. Бошнаковъ (з): Говорете за работничеството, оставте селянитъ на мира!

А. Буковъ (з): Да му се отнеме думата, г. председателю, щомъ не говори по въпроса.

Л. Станевъ (раб): Трудящитъ се селяни, които иматъ дългове до 300 л. на декаръ, съ своето производство не могатъ да плащатъ само лихвитъ на тия дългове, а камоли да могатъ да съществува.

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Силно звъни) Г. Станевъ! Моля, говорете по постановлението.

Л. Станевъ (раб): Че положението и на непокосадалитъ селяни е сжщо така тежко, както и на пострадалитъ отъ природнитъ стихии, говорятъ констатациитъ на самитъ селяни. Тукъ азъ ще ви прочета една резолюция, взета на едно селско събрание, подписана отъ хора отъ всички политически партии, за да видите какво е положението на селянитъ, непокосадали отъ градушка и природни бедствия, и отъ тамъ да направите заключение какво ще бѣде положението пъкъ на ония, които сж пострадали отъ природни бедствия. (Възражения отъ мнозинството)

А. Буковъ (з): Това не е по предмета, г. председателю.

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Силно звъни)

Л. Станевъ (раб): Съ резолюцията, взета отъ общото събрание на селянитъ въ с. Зетово, Чирпанска околия, подписана отъ представителитъ на всички политически партии, се правятъ следнитъ констатации за положението на селянитъ: (Чете) „Днесъ, 15 ноември 1932 г., жителитъ на с. Зетово, Чирпанско, събрани на общоселско събрание, безъ разлика на политическа принадлежност, обмислихме безизходното положение, въ което сме изпаднали, благодарение на редица бедствия, известни на всички — а най-вече на нашитъ управници — като земетръса презъ 1928 г., сушата на следната година, катастрофалното падане на ценитъ на земеделскитъ произведения презъ 1930 г., което неспирно и все по-застрашително продължава досега, и констатирахме... (Силни възражения отъ мнозинството. Шумъ)

А. Буковъ (з): Какво общо има тази работа съ постановлението на Министерския съветъ, г. председателю? Ако има нѣщо общо, да продължава да говори, ако не — да се махне отъ трибуната.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Какво да правя?

А. Буковъ (з): Е, и тази хубава! Не говори по въпроса и затова трѣбва да си отиде. Единъ Лазаръ Станевъ ще се налага на цѣлъ Парламентъ.

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Силно звъни) Г. Лазаръ Станевъ! Моля Ви се, говорете по министерското постановление, защото народнитъ представители не желаятъ да слушатъ Вашитъ теории.

Л. Станевъ (раб): Азъ говоря по постановлението. Ще прочета една резолюция на селяни отъ едно село въ връзка съ това министерско постановление.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Не може така. Говорете само по постановлението, иначе ще Ви отнема думата. Нѣма да имате думата, ако говорите за тия работи.

Л. Станевъ (раб): Селянитъ отъ с. Зетово, като се събрали на събрание, сж направили известни констатации за положението все въ връзка съ грижитъ, които правителството е положило за тѣхъ. И именно тѣхната резолюция азъ искамъ да прочета.

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Силно звъни) Азъ Ви предупреждавамъ, че ако не говорите по министерското постановление, ще Ви отнема думата, и тогава! Г. г. народнитъ представители не желаятъ да слушатъ Вашитъ теории.

Л. Станевъ (раб): Вашето желание е въобще ние да не говоримъ. Това ни е известно.

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Силно звъни) Отнемамъ Ви думата! Нѣма повече да говорите!

Моля, г. г. квестори, поканете г. Лазаръ Станевъ да напустне трибуната.

(Квесторътъ Иванъ Драгойски отива на трибуната и приканва оратора да я напустне)

Л. Станевъ (раб): Г. председателю! Това е небивалъ скандалъ въ самото Народно събрание. Когато цѣлиятъ народъ бедствува, Вие тука взимате полицейски мѣрки спрямо насъ. Това е подло! Ето ви вашата демокрация! Ето демокрацията на Народния блокъ!

(Квесторътъ Иванъ Драгойски изтласква Л. Станевъ отъ трибуната. Силни възражения отъ работниците)

Л. Станевъ (раб): Още не сте създали закона за печата и не давате истината да се изнесе!

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Силно звъни)

Л. Станевъ (раб): Азъ протестирамъ за това насилие!

Председателстващъ Н. Шоповъ: Нѣмате думата.

Л. Станевъ (раб): На какво основание ми отнемате думата?

Председателстващъ Н. Шоповъ: По силата на това, че не говорите по предмета.

Л. Станевъ (раб): Това е небивалъ скандалъ!

Председателстващъ Н. Шоповъ: Отнета Ви е думата, нѣмате думата.

Л. Станевъ (раб): Вие не само не ми давате думата, но Вие въобще не искате да слушате истината...

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Силно звъни)

С. Димитровъ (раб): Дайте на гласуване отнемането на думата.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Не може да се гласува такова нѣщо. Научете първо правилника.

С. Димитровъ (раб): Какъ да не може да се гласува?

Председателстващъ Н. Шоповъ: Ще предложа Вашето изключване.

Л. Станевъ (раб): Г. председателю! Кажете какво престѣпление съмъ направилъ, та ми отнемате думата. Това е единъ произволъ въ Събранието!

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Силно звъни) Нѣмате думата!

Х. Чолаковъ (з): Лазаръ Станевъ! Записа се вече, че протестирашъ. Свърши се тази работа. Хайде стига вече! (Възражения отъ работниците)

Л. Станевъ (раб): Защо мълчи г. министъръ-председателъ?

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Защото бактисахъ отъ вашитѣ глупости. Председателството има право да направи бележка на всѣки ораторъ да говори по предмета. Който не се съобразява съ исканията на председателя, последниятъ има право да го спре. Спира Ви и ще си отидете на мѣстото. Толкова!

Л. Станевъ (раб): Ето вашата фашистска диктатура! Тя се проявява и тукъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Гледайте нашата „фашистска диктатура“ да не се прояви на друго мѣсто. Тогава ще ви стане тѣсно. (Възражения отъ работниците)

С. Димитровъ (раб): Тя се проявява и долу.

Л. Станевъ (раб): Ето това е демокрацията ви! (Глъчка)

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Силно звъни) Моля, г-да!

С. Димитровъ (раб): Г. г. народни представители! Систематически въ Парламента се отнематъ правата на работническитѣ народни представители, и то по въпроси, които възбуждатъ цѣлия народъ. Въ знакъ на протестъ ние заявяваме... (Глъчка)

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Силно звъни)

(Квесторътъ Н. Гашевски отива при Сѣби Димитровъ и му запушва устата съ рѣчка. Настава сборичкване между него и нѣкои народни представители отъ работническата група. Продължителни пререкания между народнитѣ представители Н. Гашевски, Б. Ецовъ и И. Драгойски, отъ една страна, и народни представители отъ работническата група)

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Силно звъни) Г. г. народни представители! Подобни произволи на народни представители при изпълнение правата, които има председателството по силата на правилника, не могатъ да се търпятъ въ нашитѣ заседания.

Азъ предлагамъ и моля г. г. народнитѣ представители да приематъ да бждатъ изключени по за три заседания народнитѣ представители Сѣби Димитровъ и Лазаръ Станевъ за незачитане разпоредбитѣ на председателството на Народното събрание.

Които г. г. народни представители сѣ съгласни съ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣчка.

Отъ мнозинството: Прието!

Председателстващъ Н. Шоповъ: Мнозинство. Събрамето приема.

Л. Станевъ (раб): Дайте ми думата за лично обяснение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Нѣмате думата!

Л. Станевъ (раб): Втори пътъ нарушавате правилника. Нѣма правилникъ, има насилие само.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Моля г. г. Лазаръ Станевъ и Сѣби Димитровъ да излѣзатъ отъ залата.

С. Димитровъ (раб): Г. председателю! Искамъ думата за обяснение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Никакво обяснение!

С. Димитровъ (раб): Не може така. (Излизатъ заедно съ Л. Станевъ и други народни представители отъ работническата група)

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Г. председателю! Искамъ думата.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Вие и г. Аврамъ Аврамовъ сте говорили въ миналото заседание.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Г. председателю! Дайте думата на г. Пждарева. Той иска да направи предложение — да се приложи това, което не бѣше приложено къмъ постановлението. Дайте думата само по този въпросъ на господата, които я искатъ.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Г. Момчиловъ е записанъ преди г. Пждаревъ

Има думата народниятъ представителъ г. Стоянъ Момчиловъ.

С. Момчиловъ (нац. л. о): Г. г. народни представители! Голѣма частъ отъ нашата страна пострада отъ стихийни бедствия. Между другитѣ пострадали околии е и Горноорѣховска околия. Редица кичести села, мѣста съ много интензивна култура и съ развито градинарство, сѣменарство и лозарство, въ нѣколко само минути бѣха пометени и направени на развалини. За голѣмо съжаление, почти никоя отъ пострадилитѣ култури не бѣше застрахована, и всички

пострадали стопани се обърнаха за помощ към държавата. Известни селища, като Лѣсковецъ и нѣкои околни села, които имаха за свой изключителен поминък лозарството, видѣха своитѣ лозя унищожени за една-две години и за тѣх нѣмаше никакъв изходъ, освенъ да простиратъ ръка къмъ държавата и да чакатъ помощ отъ нея.

Трѣбва да признае тукъ, че държавата прояви интересъ, и г. министъръ-председателъ има добрината да обиколи лично пострадалитѣ мѣста. Като последица отъ неговитѣ лични възприятия, като последица отъ редицата молби, които се отправиха за помощи, като последица отъ събранитѣ сведения, споредъ които само въ Горноорѣховската околия загубитѣ възлизатъ надъ 70 милиона левъ, се явява VIII-то постановление на Министерския съветъ, одобрението на което се иска отъ насъ.

Дълга да заявя, че това постановление е въ пълна хармония съ специалния законъ за подпомагане пострадалитѣ отъ градушка. Сѣщо така, безъ да искамъ да правя стрела отъ всѣка треска, дълга да заявя, че помощта, която се дава чрезъ него, е недостатъчна и неефикасна. Тази помощ е повече ефикасна, е по-действителна въ отрицателна смисълъ — въ смисълъ че се правятъ известни облекчения, известни освобождавания отъ плащане на данъци, известни отлагания въ плащането на задълженията, но иначе, позитивно, помощта е минимална, да не каже равна на нула.

Безспорно, отъ държавата много нѣщо не може да се очаква, защото самата тя се нуждае отъ помощъ. Не мога, обаче, да мина безъ съжаление факта, че Българската земеделска банка не е изпълнила дълга си, както законътъ повеляваше.

Ц. Стоянчевъ (з): То зависи отъ паритѣ.

С. Момчиловъ (нац. л. о): Заемитѣ, които трѣбваше да се даватъ, независимо отъ другитѣ кредитирвания на населението, не се даваха по този начинъ. Тѣзи заеми, вмѣсто да бждатъ дадени по силата на закона за подпомагане пострадалитѣ отъ градушка и наредбата за негово приложение, се даваха по общитѣ тарифи, по общитѣ правилници на банката. На лица, които имаха право да взематъ заеми съгласно специалния законъ, Земеделската банка имъ отказваше подъ предлогъ, че тѣхнитѣ кредити билъ изчерпанъ и т. н., макаръ че въ закона изрично се казва: заемитѣ, които се отпущатъ въ видъ на помощ на пострадалитѣ отъ градушка, се даватъ независимо отъ другитѣ задължения, които известно лице има къмъ банката. Затова именно е и гаранцията на държавата при тѣзи заеми, за да биде гарантирана банката отъ евентуална загуба, когато отпуща заеми по-големи, отколкото се отпущатъ по нейния правилникъ.

Позволявамъ си тукъ да обърна вниманието на г. министра на земедѣлието, който отсъствува, и на г. министъръ-председателя именно върху този фактъ, че Българската земеделска банка — може би и тя самата е въ невъзможност — не изпълни постановленията на закона за подпомагане пострадалитѣ отъ градушка.

Не мога да мина мимоходомъ и обстоятелството, че една стотна частъ даже отъ пострадалитѣ реколти не бѣше застрахована. Считамъ, че надъ този въпросъ трѣбва сериозно да се замислимъ всички — и опозиция, и правителство — и трѣбва да се намѣри неговото задоволително разрешение въ въвеждането на задължителното застраховане.

Най-сетне облекченията, които се дадоха на отдѣлнитѣ пострадали стопани, като имъ се опростиха известни данъци, като се отложи изплащането на други, поставятъ въ едно невъзможно положение градскитѣ и селскитѣ общини въ тѣзи пострадали области. Въ тѣхнитѣ каси, по силата на тѣзи облекчения, не постѣпватъ никакви данъци, никакви берии; тѣзи общини сѣ въ едно плачевно състояние. Независимо отъ причинитѣ, които съществуватъ за всички други общини, г. министъръ-председателю, за тия общини отъ пострадалитѣ области съществува и тази последна причина, именно, облекченията, които се дадоха — справедливо, разбира се — на пострадалитѣ стопани,

За да се дойде на помощъ на тия общини въ това отношение, нѣколко народни представители отъ тия пострадали околии депозирахм едно законодателно предложение за облекчение на тия общини. Завършвайки, ще си позволя да апелирамъ къмъ г. министъръ-председателя и къмъ бюрото на Камарата този законопроектъ да бжде по-скоро поставенъ на дневенъ редъ, за да може чрезъ него да се даде своевременно едно облекчение на тия общини.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Пѣдаревъ.

Н. Пѣдаревъ (д. сг. Ц): Г. г. народни представители! Известно е — па вѣрвамъ, че туй е разбирането на всѣки отъ насъ — какво бюрото на Камарата има за задача да съдействува, да улеснява народнитѣ представители въ изпълнението на тѣхния дългъ, а не да имъ противодействува. Азъ съмъ много неприятно изненаданъ отъ държавното на г. председателя, и отбелязвамъ, като че настѣпва една нова ера въ нашия Парламентъ. Азъ бихъ молилъ бюрото на Камарата да внимава. Правото на народния представителъ да се изказва въ Камарата — това е и единъ дългъ, и всѣки, който, по единъ или другъ начинъ, възпрепятствува, прави пакостъ не на народния представителъ, а на страната. Може би това, което ще кажа, нѣма да бжде много полезно; въ всѣки случай, не други ще опредѣлятъ, дали изпълнявамъ дълга си добре тогава, когато азъ съмъ тамъ, че трѣбва да го изпълня.

Въ миналото заседание, когато бѣше сложено на разглеждане това предложение, прекъснаха се дебатитѣ затова, защото и г. министъръ-председателъ призна, че преди народното представителство да знае съдържанието на самото постановление на Министерския съветъ, по него не може да се дебатира. Ние не знаехме какво е съдържанието му и по сѣщество никой нищо не можеше да каже. Азъ съмъ тамъ, че това е известно на бюрото на Камарата, и се чудя, че то може да отказва думата на единъ народенъ представителъ.

Г. г. народни представители! Въ едно отъ последнитѣ заседания на миналата сесия ние приехме закона за подпомагане пострадалитѣ отъ градушка — единъ специаленъ законъ, набързо създаденъ, затова защото и тази година се показа особена съ онѣзи големи стихии и градушки, които сполетѣха нашата страна, които следъ издаването на закона бѣха още по-грозни. Когато се създаваше законътъ, се изказа опасение, че по такъвъ начинъ ще се посегне на онова вече заражало се желание на земедѣлцитѣ-стопани да застраховатъ своитѣ земеделски произведения. Отхвърли се това опасение. Днесъ ние сме въ фазата на приложение на този законъ. Следъ неговото приложение и следъ изпълнението на тия постановления на Министерския съветъ, азъ съмъ тамъ, че правителството е вече убедено, какво по въпроса за застраховката на земеделскитѣ произведения ще трѣбва въ скоро време да излѣзе съ законопроектъ.

Азъ малко се удивлявамъ, защо това предложение се внася отъ г. министра на вътрешнитѣ работи, когато, споредъ самия законъ, чл. 5, Министерството на земедѣлието, съ съдействието на държавнитѣ банки, издава наредби за приложението на закона. Тази наредба, която сега одобряваме, е като разширение, като допълнение на наредбата, която бѣше издадена по приложението на закона и която е публикувана въ „Държавенъ вестникъ“, отъ 19 юлий т. г. При приеждането на закона се направи предложение тѣзи, които ще бждатъ подпомогнати по този законъ, да бждатъ задължително застраховани за следната година. Макаръ че съображенията на онѣзи, които изказаха това мнение, да бѣха много приемливи, правителството и комисията не пожелаха да възприематъ това предложение. И, ето, ние виждаме въ тая наредба, която Министерскиятъ съветъ, по предложение на министра на земедѣлието и въ споразумение съ държавнитѣ банки, е издалъ, вече има специаленъ § 8, споредъ който всички онѣзи земедѣлци, на които се помага по този законъ, се считатъ задължително осигурени за следната година, като имъ се задържатъ и надлежитѣ вноски. Вие виждате, че съ наредбата, която трѣбваше да бжде само наредба за прилагане на закона, а не и да го допълня, не и да създава нови постановления, се възприе онова, което Народното събрание не прие.

Г. г. народни представители! Не желая да осждамъ тукъ наредбата на Министерския съветъ. Азъ желая да подчертая, че Министерскиятъ съветъ малко късно съзна правотата на онова, което Народното събрание искаше да прокара.

Но, г. г. народни представители, съ прилагането на закона се дойде до едно много неприятно положение за онѣзи стопани, които бѣха застраховали своитѣ земеделски произведения. Тѣзи стопани не могатъ да се ползватъ, по закона и по наредбата за приложение на закона, отъ тѣзи помощи и отъ тѣзи специални постановления на закона. Понеже държавата не е внесла въ пълненъ размѣръ или никакъ — това не знамъ точно — субсидията, която трѣбваше да внесе, Кооперативната банка не можа да изплати обезщетенията на всички онѣзи, на които имо-

титъ бѣха пострадали отъ градушка, макаръ че бѣха осигурени. И днесъ тѣ сѣ въ по-лошо положение. Азъ смѣтамъ, че правителството ще се интересува за тоя фактъ, ще го провери и онова, което е нужно или което справедливостта налага, ще го направи.

Но, г. г. народни представители, като се има предъ видъ колко голѣми пакости се нанасятъ отъ градушката, като се има предъ видъ особено тая година какви голѣми пакости се нанесоха, азъ смѣтамъ, че г. министрътъ на земледѣлието ще направи онова, което обеща, когато се разгледаше законътъ за подпомагане пострадалитѣ отъ градушка — че ще внесе законопроектъ, съ който да уреди задължителното осигуряване отъ градобитнина, отъ градушка.

Г. г. народни представители! Сега е създадено такова настроение, че може единъ такъвъ законопроектъ да се възприеме отъ населението. Днесъ вече то съзнава, че взаимната помощ е нужна въ тѣзи нещастия, че когато този, който не го е билъ градъ, дава своята премия, своята вноска за застраховка, той не я хвърля на вѣтра, а помага на свои съотечественици, които сѣ постигнати отъ това нещастие. Но и държавата, която има всички интересъ да помогне на такива тоже пострадали, трѣбва да бѣде редовна въ внасянето на своята вноска, която е нужна, за да може наистина да се прилага наредбата за подпомагане пострадалитѣ отъ градушка.

Г. г. народни представители! Азъ оставямъ тоя въпросъ настрана — смѣтамъ, че той ще бѣде засегнатъ въ законопроектъ, съ който правителството ще ни занимае — за да се спра на другъ единъ въпросъ. Правителството издаде своята наредба не само за онѣзи, които бѣха пострадали отъ градушка, но и за онѣзи, които пострадаха отъ чалгѣна и рѣждата — две голѣми бедствия за нашия земледѣлецъ. Кѣмъ низкитѣ цени на зърненитѣ храни се прибави и това голѣмо бедствие, за да почувствуватъ много тежко днесъ положението си земледѣлицѣтъ въ онѣзи краища, които бѣха засегнати отъ това нещастие.

Г. г. народни представители! Десетки хиляди семейства сѣ изправени предъ въпроса, какво да правятъ за своята прехрана и за прехраната на своя добитѣкъ. Това не е въпросъ, който правителството ще може така спокойно да отине, да го изостави, или да чака събитията да го поставятъ въ по-остра форма, за да се занимае тогава съ него. И азъ моля да се разбере отъ правителството, че дългъ му е, когато положението е тежко, да се занимае съ този въпросъ, а не да чака да стане то безнадеждно. Въпросътъ за прехраната на цѣли села е сложенъ на вниманието на правителството, и е сложенъ въ едни особени времена, г. г. народни представители, когато, поради тежката стопанска криза, която преживява страната, и да биха желали да работятъ нѣкъде тия хора, които не могатъ да се изхранватъ отъ земледѣлскитѣ си произведения, не могатъ да намѣрятъ работа, не могатъ съ трудъ да изкарватъ прехраната си презъ зимата. И да искатъ да сключатъ заеми, тѣ не могатъ да ги сключатъ, затова защото Земледѣлската банка нѣма достатъчно срѣдства да имъ помогне, а частнитѣ кредитори вече затвориха каситѣ си за нашия селянинъ. Г. г. народни представители! Днесъ кредитътъ за селянина нѣма. Това правителството трѣбва да го разбере. И ако не се притече на помощъ, да даде кредитъ за земледѣлца-стопанинъ, положението му въ близко бъдеще ще бѣде много по-тежко. Не бива, г. г. народни представители, да се върви по този пътъ, по който се е вървѣло въ миналото, въ отношенията на управлението къмъ земледѣлца. Асѣжъ нещастна сѣдба: Народни събрания, правителства у насъ сѣ не занимавали да помагатъ на земледѣлца тогава, когато той изпадне въ безпомощно състояние, когато би трѣбвало предварително да се обсъдятъ всички онѣзи мѣрки, които могатъ да се взематъ, за да може земледѣлецътъ не да преживява, а да сподвижа на онова, което е нужно за неговата издрѣжка, и да не изпада въ положението да търси помощъ, подкрепа, каквато правителството мѣжко може да му даде.

Въпросътъ за кредита на земледѣлца е единъ актуеленъ въпросъ, г. министър-председателю, и азъ Ви моля да спрете вниманието си върху него. Отъ изложението на Земледѣлската банка за минали години, до 1931 г. се вижда, г. г. народни представители, какви суми сѣ раздадени отъ нея на земледѣлца-производителъ, било срещу записи, било срещу залогъ. И азъ спирамъ вниманието ви върху следния фактъ, констатиранъ отъ това изложение: земледѣлецътъ вече е принуденъ да сключва заеми срещу залогъ на своитѣ произведения — краткосрочни заеми, които той бързо трѣбва да погасява. А когато, г. г. народни представители, той ще трѣбва да погасява скоро своитѣ заеми...

А. Буковъ (з): Г. председателю! Това, което приказва г. Пждаревъ, нѣма нищо общо съ постановлението на Министерския съветъ.

Н. Пждаревъ (д. ст. Ц): Азъ смѣтамъ, г. г. народни представители, че вие ще трѣбва съ малко по-голѣмо търпение не, но съ по-голѣмо усърдие да привлѣчете, заедно съ менѣ, вниманието на правителството, че не бива да се оставя въпросътъ много да се протака, че той е чукналъ отдавна на вратата на управлението, за да намѣри начинъ да бѣде рѣшенъ. Нѣма азъ да посочвамъ начинитѣ — това не е моята задача. Азъ съмъ длъженъ да посоча колко много въпроси сѣ сложени отъ живота, колко много въпроси слага това население и чака отговоритѣ — не отъ Народното събрание; никой народенъ представител не е въ състояние да проучи въпроситѣ въ тѣхната цѣлостъ, или въ всичката имъ широта — това е работа на правителството, това е работа на надлежния министъръ. И азъ правя апелъ: на тѣзи въпроси, сложени отъ живота и отъ това население, по-скоро да се даде отговоръ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народния представител г. Аврамъ Аврамовъ.

А. Аврамовъ (з): Г. г. народни представители! Министерското постановление, което се разглежда, е взето на 19 августъ т. г. Мене ми прави впечатление, че пострадалитѣ въ Ескиджумайска околия селища сѣ донесли въ Министерството на земледѣлието още на 20 юлий, но защо сѣ пренебрегнати тия пострадали населени мѣста, не мога да си обясня. На 20 юлий е изпълненъ чл. 2 отъ закона за подпомагане на пострадалитѣ отъ градушка; а тогава нашата околия бѣше пострадала отъ рѣжда. Ако постановлението е дало своитѣ резултати въ нѣкои околии, азъ заявявамъ категорически, че това постановление абсолютно не закачи Ескиджумайска околия. И въ настоящия моментъ — както и онзи день казахъ — има гладни хора. Човѣкъ, който е изкарвалъ 400—500 крини жито, изкара 25—30 крини жито, и то жито, което да го хвърлиш на кокошкитѣ, не могатъ да го ядатъ.

Сега тоя народъ какво иска? Иска подпомагане на пострадалитѣ отъ бедствия и стихии. Би следвало Българската земледѣлска банка да ги подкрепи подъ гаранция на държавата; това, обаче, не стана.

Знамъ положително, че въ нашия край има хора, които днесъ гладуватъ, има хора на които нивитѣ останали незасти поради това, че нѣматъ срѣдства, за да си купятъ зърно за посѣвъ и ядене. Дали почитаемото правителство не иска да обърне внимание или пъкъ не му е донесено, на менъ не е положително известно; но фактъ безспоренъ е, че тѣзи донесения сѣ направени още навремето, изпратени сѣ били навреме решенията на селото и комисията до председателя на Народното събрание, до министър-председателя, до министра на земледѣлието и т. н.

Г. г. народни представители! Какво иска населението, пострадало отъ тѣзи стихийни бедствия? Иска да му се помогне. Защо? Въ продължение на 53—55 години, отъ освобождението на България насамъ, това население абсолютно нищо не е поискало отъ тази държава, затуй защото то нѣмаше нужда да плаче и хленчи по капинитѣ и кждето и да било, за да иска помощъ. Е, питамъ ви азъ: защо не се притечете на помощъ на това население? Какво искате отъ това население? Не си ли е изпълнявало то гражданския дългъ, не си ли е плащало всички данѣи досега, не е ли изпълнявало всички закони и наредби досега? Всичко е вършило. Защо се пренебрегватъ интереситѣ на това население?

Вмѣсто да се занимаваме съ разни закони и вмѣсто съ седмици да се пререкаваме и да си тракаме жбитѣ, би трѣбвало да прокараме законъ за подпомагане на това население. Нѣма да бѣде зле, ако веднага, още тази вечеръ, поставимъ на дневенъ редъ законопроектъ и въ идното заседание да се гласува, за да може да се облекчи положението на населението. Нека се знае, че наредбата за онѣзи околии, които сѣ засегнати, може да действува, обаче въ незасегнатитѣ и неупоменатитѣ въ министерското постановление околии бирницитѣ продаватъ чергитѣ на населението, екзекуторитѣ ходятъ да му описватъ имотитѣ. Не може по този начинъ да се продължава. И азъ апелирамъ къмъ народното представителство и правителството да се сложи на дневенъ редъ този законопроектъ и въ вторникъ да се вотира отъ Парламента; за да се даде облекчение на това пострадало население. Нека то най-сетѣ разбере, че има

правителство, на което може да се уповава и което обръща погледа си към бедстващото население.

Председателстващ Н. Шопов: Има думата народният представител г. д-р Кънчо Милановъ.

Д-р К. Милановъ (д. сг): Г. г. народни представители! Не вземам думата, за да отправям нѣкаква критика по повод на издаденото постановление отъ правителството, а за да обръна вниманието на г. министър-председателя, на правителството, както и на Народното събрание върху единъ-два въпроса, които трѣбва да бъдатъ ликвидирани, въпроси, които тѣсно сѫ свързани съ закона, въз основа на който е издадено това постановление и които въпроси не търпят отлагане.

Първо, явява се тукъ една критика, може би много основателна. Помощта, която е дадена отъ правителството — по нѣколко десетки килограма жито на всѣки членъ отъ едно стопанство — се намира отъ нѣкои и други господа за много малка. Сѣтамъ, че постановлението е издадено своевременно и на законно основание, при изключителни условия, когато Парламентътъ не е заседавалъ и правителството е било въ правото си да го издаде. За да критикуваме размѣритъ на тази дадена помощ, необходимо нужно е да знаемъ въ какво състояние се намира фондътъ, създаденъ по закона за подпомагане при народни бедствия: дали въ този фондъ сумитъ, които досега сѫ събирани, сѫ налице и може ли правителството да разполага съ тѣхъ или не? Върху това обстоятелство ние сме въ пълно неведение, не знаемъ съ какви суми разполага правителството по този фондъ.

Моята задача, като взехъ думата, е следната. Въ прошектарната комисиия постѣпватъ маса заявления отъ пострадали отъ градушката, особено отъ нашия край, съ които се иска опрощаването на наемитъ за фондовитъ земи. Този въпросъ трѣбва да се сложи на разрешение не въ прошектарната комисиия, ами тукъ, по законодателенъ редъ. Прошектарната комисиия може да опрощава всѣки задължения къмъ държавата, било данци, било берии, но когато се касае въпросътъ да се опростятъ задължения отъ наемъ за фондовитъ земи, ижето щетитъ сѫ въ размѣръ 100% — както е въ нашата Шуменска околия, особено въ селата Сръбна и Новоселъ и пр., които страшно сѫ пострадали — тамъ вече въпросътъ не може да се разрешава отъ прошектарна комисиия, а ще трѣбва да се разреши по законодателенъ редъ, както това стана презъ наше време и презъ управлението на настоящето правителство, когато съ специаленъ законъ се намалиха наемитъ на фондовитъ земи.

Г. Аврамъ Аврамовъ говори тукъ за общинитъ и направи едно предложение. Това предложение се отнася за приходитъ на общинитъ отъ фондовете, но то не включва частнитъ лица, които дължатъ наеми за фондови земи. А това трѣбва да стане или съ особено законоположение, или съ измѣнение на съответния законъ, въз основа на който е издадено настоящето постановление.

Ето защо азъ сѣтамъ, че трѣбва непременно да се занимаемъ съ този въпросъ, защото и законътъ за задълженията и договоритъ не урежда тая материя; не я урежда въ смисълъ на пълно опрощаване на задълженията, въ размѣръ 100%, въ какъвто размѣръ сѫ и загубитъ на населението, или пъкъ, ако я урежда, то ще бъде страшно нѣщо, г-да, всѣки наемателъ да трѣгне да води процесъ съ съответното управление на училищенъ фондъ, на скотовъденъ фондъ и пр. и пр. Този въпросъ трѣбва ние да го разрешимъ съ едно специално законоположение.

Вториятъ пунктъ, по който искамъ да обръна вниманието на г. министър-председателя, е следниятъ. Собствено, той се зачекна и отъ нѣкои преждеговоривши господа.

Г-да! Правителството съ това постановление действително е искало да подпомогне, въ кръга на възможноститъ, пострадали отъ градушката и отъ природни стихии, каквито се явиха въ голѣмъ размѣръ тая година, като нареди, щото клоноветъ на Земледѣлската банка да даватъ нужднитъ заеми на пострадали. Но азъ съмъ длъженъ тѣ сѣщо да констатирамъ — както г. Момчиловъ, както г. Аврамъ Аврамовъ — че тия добри нареджания на правителството, поради педантизма на чиновницитъ, не се изпълняваха. Чиновницитъ дириятъ на всѣки стопанинъ дали е билъ гарантъ по нѣкои стари задължения, дали тия стари дългове сѫ уредени, дали неговото имотно състояние понастоящемъ е въ такъвъ размѣръ,

че да може да гарантира нѣколко пѣти заема, който ще получи сега по това постановление и т. н. и т. н. Би трѣбвало, г. г. народни представители, щомъ е въпросъ за подпомагане на населението, което е пострадало отъ едно такова бедствие, да се постѣпни тѣй, както въ наше време, презъ 1930 г., се постѣпни, когато предъ видъ на голѣмата жетва се разреши да се даватъ заеми на земледѣлцитъ, за да могатъ да прибератъ навреме хранитъ си, безъ да се държи смѣтка за тѣхнитъ по-стари задължения. Въ случая сѫ още по-голѣмо право можемъ да настояваме правителството да обръне внимание на надлежнитъ чиновници да изпълняватъ неговото постановление, безъ да държатъ смѣтка какви гаранции сѫ били по-рано стопанитъ, на които ще се помага, какви задължения иматъ неуредени и т. н., защото това е едно изключително положение, вънъ отъ това, че днесъ, както говори г. Пандаревъ, ние живѣемъ въ време на небивала криза.

Азъ сѣтамъ, че въ тия пунктове ще бъдемъ всѣки единодушни. Преди да се разглежда предложението за опрощаване на общинитъ наемитъ за фондови земи и други тѣмъ подобни, трѣбва да се погрижимъ най-напредъ и за наемателитъ на фондови земи, които трѣбва да се освободятъ отъ плащането на този наемъ, защото сѫ пострадали 100%.

Това беше моята целъ, като взехъ думата. Намирамъ, че постановлението на Министерския съветъ е взето съобразно конституцията, своевременно, и почива напълно на закона. Помощта, която се дава, е малка, но може би самиятъ фондъ не разполага съ такива суми, за да можемъ ние да искаме отъ правителството да отпусне по-голѣма помощ на пострадали отъ градушки.

Председателстващ Н. Шопов: Има думата г. министър-председателятъ.

Министър-председател Н. Мушановъ: Г. г. народни представители! Поради неразположение на г. министъра на вътрешнитъ работи, трѣбва азъ да кажа тукъ нѣколко думи по това постановление.

Министерскиятъ съветъ държа това постановление вследствие стихийния ураганъ, който презъ месецъ юлий — ако се не лъжа, къмъ 18—20 юлий — засегна една голѣма частъ отъ българската територия, започвайки отъ Кула, минавайки презъ Плевенско и Горноорѣховско и една частъ отъ Шуменска околия. Вследствие повредитъ, които нанесе тая стихия, Министерскиятъ съветъ искаше навременно да дойде въ помощъ на бедстващото население. И първата работа, която трѣбваше да се уреди, бѣ да се даде за 3 месеца жито за прехрана на бедстващото население.

§ 2 отъ постановлението гласи: (Чете) „Пострадали отъ градушка земеделѣтски стопани, които нѣматъ срѣдства за изхранването семействата си въ разстояние на 3 месеца, получаватъ като първа помощъ по 30 килограма жито за всѣки членъ отъ семейството“.

Г. Пандаревъ пита: „Защо това законодателно предложение не е внесено отъ министъра на земедѣлнето, а е внесено отъ министъра на вътрешнитъ работи?“ Защото § 1 на постановлението гласи: (Чете) „Нуждаещитъ се земеделѣтски стопани, пострадали отъ рѣжда и чалгънъ по пшеницата, се снабдяватъ съ зърно за посѣвъ по реда, предвиденъ въ наредбата за приложението на закона за подпомагане пострадали отъ градушка земеделѣтски стопани“. Ние държахме постановлението затуй, защото въ специалната наредба за приложение закона за подпомагане пострадали отъ градушка земеделѣтски стопани, за който се говори въ мотивитъ на предложението, не се предвиждаше помощъ за повреди, нанесени отъ чалгънъ и рѣжда. Трѣбваше да се държи отъ Министерския съветъ постановление и за тия две бедствия — чалгънъ и рѣжда, за да може да се приложи и за пострадали отъ чалгънъ и рѣжда законътъ за подпомагане пострадали отъ градушка земеделѣтски стопани. Тия бѣха мотивитъ, поради които Министерскиятъ съветъ държа това постановление. И понеже помощитъ се раздаватъ отъ фонда за подпомагане пострадали отъ обществени бедствия, който фондъ се намира при Министерството на вътрешнитъ работи, затуй Министерството на вътрешнитъ работи трѣбваше да изработи това предложение и да го внесе въ Народното събрание.

Г. г. народни представители! Че има и други бедствия — и много голѣми бедствия — които сполетѣха българския народъ, това се знае. Вие виждатъ околнитъ, които сѫ посочени въ това постановление. Тѣ всѣки бѣха засегнати, повече или по-малко, отъ тогавашния ураганъ. Това беше целта на постановлението — да бъдатъ подпомогнати тия пострадали околии.

А. Аврамовъ (з): Въ същото време, г. министре, бѣха засегнати и други мѣста.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Въ него време бѣха пострадали тия околии — ако си спомняте. Вземете пострадалитѣ околии една по една — Кулска, Бѣлоградчишка, Видинска, Ломска, Орѣховска, Бѣлослатинска, Фердинандска, Никополска, Плевенска, Горноорѣховска и Шуменска — и ще разберете, че това постановление имаше за целъ да се занимае само съ пострадалитѣ отъ тогавашния ураганъ. Така че нѣма защо да се разширява това постановление. Азъ зная, че има и други села, които сѣ пострадали отъ чалгѣтъ и може би отъ рѣжда; може да има такива. Има други селища, които сѣ засегнати и отъ градушка. Но ние имаме специаленъ законъ за подпомагане пострадалитѣ отъ градушка земледѣлски стопани и по него се подпомагатъ всички, които пострадатъ отъ градушка. По него законъ ще се обезщетятъ ошѣзи, които сѣ пострадали отъ градушка. Трѣбва да се разбере, че това постановление е взето специално за подпомагане пострадалитѣ отъ урагана, който мина тогава презъ Северна България.

Г. г. народни представители! Ако не се иска да се прави само демагогия — както обичатъ да правятъ това господата отъ крайната лѣвица — трѣбва да се признае, че тая навременна помощъ коштува на държавата 74 милиона лева. Ние като че ли нѣкога не се вираме въ работитѣ и самички не знаемъ да похвалимъ своето дѣло. Правителството бѣше въ него моментъ много отзивчиво къмъ нуждитѣ и страданията на бедствуващото население и съ скромнитѣ сръдства, съ които разполага Земледѣлската банка, можахме да го подпомогнемъ. И азъ съмъ убеденъ, че населението въ всички тия мѣста, което получи помощъ, е доволно отъ мѣрцитѣ, които правителството взе, за да облекчи малко неговитѣ страдания. Уважаемиятъ г. Момчиловъ говори за Горноорѣховско. Азъ лично бѣхъ въ Горно-Орѣховица — а въ други мѣста мои другари отъ кабинета — и видѣхъ, че ураганѣтъ бѣше помѣлъ всичко: нѣмаше никаква зеленина, на лозята бѣха очукани листата и даже прѣчкитѣ имъ не личеха. Това бѣше едно голѣмо бедствие. Държавата, съ каквото можеше, притече се на помощъ. Но, г-да, недейте смѣта, че помощта, която дава държавата, ще може да възстанови всецѣло всички загуби, които стихията е нанесла на населението. Помощта си е помощъ. Нещастие, което е сполетѣло нѣкъде нѣкои части отъ нашето население, е едно нещастие, което често пъти хората има да си го понесатъ по нещастна сѣдба. Дължностъ на държавата е да подпомогне това население, доколкото тя може, разумно, съ сръдствата, съ които разполага.

Азъ смѣтамъ, че това наше постановление така и трѣбва да се цени. Ние, може би, не сме платили $\frac{1}{2}$ частъ отъ онова, което би имало населението, ако нѣмаше тази стихия — това е ясно. Но недейте смѣта, че държавата е въ състояние да плати действителнитѣ загуби, които сѣ причинени. Въ гр. Лѣсковецъ, който изключително се пренитава отъ лозарство, кждето бѣха убити 22 хиляди декара лозя.

С. Момчиловъ (нац. л. о): 11.000 декара.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: ... 11.000 декара, загубитѣ може би не сѣ само за тая година, а поради това, че лозята бѣха толкова много убити, може би и идущата година нѣма да родятъ.

Г. г. народни представители! Държавата подпомогна населението, доколкото можеше. Но оня, който сериозно цени помощта, която ние дадохме, ще разбере, колко навреме ние се притекохме на помощъ на пострадалото население.

Ето защо, като не предрешавамъ въпроса, че и другитѣ бедствия, които сѣ нападатъ нашето население, ще трѣбва да ги лѣкуваме само въ кожда на възможноститѣ, които държавата има, азъ смѣтамъ, че трѣбва да се одобри това предложение за одобрение VIII-то постановление на Министерския съветъ, а всички други въпроси, които се повдигатъ, да останатъ да се уредятъ другъ път, не сега.

Ще моля, следователно, народното представителство да гласува за одобрение на постановлението. (Ръкоплѣскания отъ мнозинството)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които отъ г. г. народнитѣ представители одобряватъ предложението за одобрение VIII-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 19 августъ 1932 г., протоколъ № 67, така, както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣзка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме къмъ разглеждане точка втора отъ дневния редъ — докладъ на прошетарната комисия.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Г-да! Г. военниятъ министъръ има единъ малък законопроектъ за Централенъ съветъ по измѣрванията въ България, който е поставенъ като трета точка въ дневния редъ. Моля ви да прередимъ дневния редъ, да приемете тоя законопроектъ на първо четене, а следъ туй да преминемъ къмъ прошенията.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които отъ г. г. народнитѣ представители сѣ съгласни съ предложението на г. министъръ-председателя, да се пререди точка втора отъ дневния редъ, като се разгледа по-рано точка трета, моля, да вдигнатъ рѣзка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г. секретаря да прочете законопроекта за Централенъ съветъ по измѣрванията въ България.

Секретаръ Н. Гавриловъ (нац. л.): (Прочитъ законопроекта изцѣло, заедно съ мотивитѣ къмъ него — вж. прил. Т. I, № 11)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата карсд-ниятъ представителъ г. Ради Василевъ.

Р. Василевъ (л. сг): Г. г. народни представители! Предлаганиятъ законопроектъ за създаване на Централенъ съветъ по измѣрвателното дѣло въ България е единъ самъ по себе си належащъ законопроектъ, и, безспорно, за външното му трѣбва да благодаримъ на г. министра на войната. Но тоя законопроектъ повдига въпроси, които сѣ разисквани не веднѣжъ отъ тази трибуна и които време е вече да се положатъ на разрешение. Измѣрвателното дѣло е отъ твърде голѣмо значение по отношение народната отбрана, по отношение благоустройството, по отношение стопанството на страната. Изоставайки другитѣ задачи, които се преследватъ съ измѣрвателното дѣло, азъ искамъ да спомена една отъ много важнитѣ задачи на това дѣло по отношение на нашето стопанство, належаща за разрешение — тѣй наречената комасация, предшествувана отъ кадастра.

Съображенията на уважаемия г. министъръ на войната, изложени въ мотивитѣ къмъ законопроекта, сѣ основателни. Службитѣ по измѣрвателното дѣло у насъ сѣ разпрѣснати твърде много, поради факта, че страната ни, скоро освободена, е трѣбнала по единъ пътъ просто на копиране, и въ маса учреждения и ведомства се изпълнява частъ отъ тази служба. Това нейно разпрѣсване е причинило на държавитѣ изразходването на доста много излишни сръдства. Азъ съмъ говорилъ и другъ пътъ отъ тази трибуна за уеднаквяването на много служби въ нашитѣ ведомства, между които е и тази измѣрвателна служба, за която споменава г. министърътъ на войната. Маса сръдства се прахосаха загубъ, защото измѣрвания сѣ правени и отъ Дирекцията за Т. З. С., и отъ Дирекцията за бѣжанцитѣ, и отъ отдѣленитѣ за волитѣ при Министерството на земледѣлието, и отъ Дирекцията за народното здраве, и отъ Министерството на търговията. Измѣрвания за разни случаи и по разни въпроси винаги сѣ ставали съ единъ кадаръ отъ чиновници, отъ служещи, и масата веществени разходи, така разпрѣсвани, често пъти не даваха резултати. Въ миналото имаше случаи, когато измѣрвания, за които сѣ били прахосани маса сръдства, поради несъгласуването имъ съ общия планъ, не сѣ били приложени, а извършенитѣ работи сѣ натрупани въ канцеларитѣ и архивитѣ на министерствата. Всичко това се предшества и зависи отъ основната работа по измѣрванията, която върши Географскиятъ институтъ.

Едно много хубаво изложение бѣше направилъ покойниятъ началникъ на института Караоридановъ върху измѣрвателното дѣло въ България. Той взе инициативата да се свика една комисия за уеднаквяването на всички усилия. Споредъ това негово изложение, около 700 души чиновници по щатъ сѣ занимаватъ въ разни ведомства съ една и съща работа, която, разпрѣсната, не дава резултати не, а маса сръдства на държавата се разходватъ, безъ разходването на тия сръдства да оправдава поставенитѣ задачи.

Въ 1908 г., като основа за измѣрвателно дѣло бѣше гласуванъ законѣтъ за кадастра, който има за целъ да приведе въ известностъ физически, тѣй да се каже, и юридически стопанскитѣ единици, преди всичко владението на нашитѣ селяни — една много важна работа, която за да бѣде извършена, налага се да стане това измѣрване и то въ единъ голѣмъ мащабъ, като измѣрванията бѣдатъ правени и

съгласуван от един единствен институт, какъвто трябва да бъде Географският институт, на който другите учреждения да бъдат въ помощ. Това измѣрване, г. г. народни представители, е тъй належащо, особено сега, когато има нужда да се приведе собствеността на нашия земеделецъ въ известност, когато, поради задължителността на нашия селянинъ и поради обстоятелството, че неговитѣ задължения ще следва, за по-леко изплащане, да бъдатъ разхвърляни въ повече години, ще се наложи тѣ да бъдатъ превърнати въ дългосрочни задължения, гарантирани чрезъ залогъ и ипотека върху имотитѣ. Вие ще видите отъ отчета на Българската земеделска банка, че това не може да стане и поради обстоятелството, че собствеността на нашия селянинъ не може да се приведе въ известност, защото за нея нѣма достатъчно документи и то документи, които да се основаватъ на кадастръ.

Всичко това сѣ въпроси, които днесъ трябва да се поставятъ на сериозно проучване и разрешение. А следъ кадастра ще дойде и другата реформа — комасацията, която е една необходимост, една отъ голѣмитѣ проблеми на земеделското стопанство, за неговата издръжливост, защото при тия хиляди и стотици хиляди разпръснати парцели земя, по ползване и единъ декаръ, въ България, то не може по никой начинъ да покрие разходите за своето изтъняване — се губи маса трудъ и време. А това при днешното обезпечаване на земеделскитѣ произведения, трябва абсолютно на всѣка цена да се избѣгне и да се търсятъ срѣдства, за да може при групирани парцели, при по малко разходи, да се добива повече производство. Тая голѣма задача която трябва да бъде поставена отъ правителство и Парламентъ, и то въ скоро време, може да бъде разрешена само отъ тѣзи обединени сили на всички въ България, които не извършватъ измѣрванията подъ ръководството на този Централенъ съветъ по измѣрванията въ България, който ще бъде къмъ Географския институтъ. Тази работа може да бъде извършена само когато бъде ръководена отъ Географския институтъ, защото иначе сѣ нужни грамадни срѣдства, които държавата днесъ отъ никѣде не може да ги набави. Това, обаче, може да стане съ помощта на военната служба и на трудовата служба чрезъ които въ Географския институтъ се извършватъ въ голѣмъ мащабъ измѣрвания, нужни за народната отбрана, измѣрвания, които сѣ стигнали вече до сключването на триангулационна мрежа въ нейнитѣ първо, второ и третостепенни точки. Всичко това може да стане само отъ тази мощна организация, защото тамъ имаме безплатния трудъ на българския войникъ и на българския трудовакъ. Порали това именно, че тамъ имаме тоя безплатенъ трудъ, тѣзи грамадни срѣдства, които трябва да се измѣрванията, можемъ да ги избѣгнемъ и още сега можемъ да пристѣпимъ къмъ изпълнението на тази много важна задача. Фондътъ, който се събиралъ навремето по закона за кадастра, се изразходва пакъ за нуждитъ на Географския институтъ. Това, което държавата трябва да внася въ този фондъ, не го внасяше, и той не беше достатъчно силенъ, но въ замѣна на това нѣколко години подъ редъ въ бюджета се дадохъ суми на Географския институтъ, за да може да се подпомогнатъ основнитѣ изучавания и измѣрвания, които той прави.

Като заявявамъ, че ние ще гласуваме по принципъ за този законопроектъ — разбира се, той се нуждае отъ поправки, защото има много технически и стилистични грѣшки — ние ще трябва да замолимъ правителството да се проникне отъ съзнанието, че измѣрването на терена въ България е отъ голѣмо значение за нашето земеделско стопанство, за нашия роденъ поминѣкъ, и затова ще трябва да се направи всичко, за да се даде възможностъ на Географския институтъ, съ безплатния трудъ на нашия войникъ и на нашия трудовакъ, да го довърши по-скоро и да се пристѣпи къмъ голѣмата реформа на кадастриране, на привеждане въ известност имотитѣ на българския земеделецъ и следъ това къмъ комасирането на земята — работи, които сѣ абсолютно необходими, ако искаме да извършимъ една полезна работа за нашия роденъ поминѣкъ и за нашето родно земедѣлие. Това е абсолютно наложително, особено днесъ, при обезпечаването на земеделското производство и при търсенето начини да се направятъ колкото се може по-малки разходи му и колкото се може повече приложимъ трудътъ на българския земеделецъ.

Като заявявамъ, че нашата група ще гласува за този законопроектъ, азъ моля правителството по-скоро да пристѣпи и къмъ основнитѣ задачи на кадастра и комасацията.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Георги Данаиловъ.

Г. Т. Данаиловъ (д. ст): Г. г. народни представители! Г. министъръ-председателъ каза да преридимъ днешния редъ и да разгледаме, преди другитѣ законопроекти, този законопроектъ, понеже билъ малъкъ и отъ малко значение.

С. Даскаловъ (з): Той каза, че е малъкъ, но не че е отъ малко значение.

Г. Т. Данаиловъ (д. ст): Доколко можахъ да вникна въ него, като го прочетохъ, смѣтамъ, че този законопроектъ е отъ голѣмо значение и съ него може да се внесе дисхармония въ службитѣ и задатитѣ на държавата. Този законопроектъ се внася отъ г. министра на войната. Съ каква целъ? Да се обединятъ службитѣ по измѣрванията. Какви служби? отъ къде произлизатъ тѣ, възъ основа на кой законъ?

Азъ зная, че въ нашата страна има законъ за кадастра, който се създалъ въ 1908 г. — азъ съмъ билъ тогдѣшникъ по този законъ — и по-сетне покойниятъ Стамболийски се опита да поправи нѣкои работи въ него. Въ всѣки случай измѣрванията въ страната, въ каквато и форма да ставатъ, трябва да иматъ една законна база, и споредъ менъ законната база е кадастрътъ. Ако ние напуснемъ тази законна база, ще получимъ една дисхармония, мога да кажа, въ службитѣ и въ целитѣ, които се преследватъ. Отъ законопроекта, който разгледахъ и проучихъ, и доколкото мога да видя въ туй отношение се простиратъ, разбрахъ, че г. министърътъ на войната, като взема подъ свое покровителство създаването на тоя институтъ, той има предъ видъ една отъ целитѣ, които кадастрътъ преследва: триангулацията и картата на страната. Никой нѣма да откаже значението на една такава работа, която трябва да бъде правилно организирана. Но заедно съ туй г. министърътъ на войната иска да тури ръка върху инициативата на всички други министерства, които въ едно или друго отношение има да извършватъ измѣрвания, и предлага създаването на единъ Централенъ съветъ по измѣрването въ България. Даже азъ бихъ попиталъ, чл. I на какво основание го създавате? Азъ бихъ го преразказалъ съвършено другояче. Каза се въ чл. I, че се създава централенъ съветъ, за да се привеждатъ въ хармония отдѣлнитѣ служби, да се обединятъ и да се избѣгнатъ излишни разходи. Но ще ми позволите, г. министре — да не Ви отнемамъ повече времето — само да Ви отбележа, че така създадениятъ институтъ повече ще разстрои службата, която се стремите да организирате. Азъ разбирамъ Министерството на войната да поеме върху себе си службата за картитѣ, за триангулацията, за тѣзи нѣща, които сѣ специфични, за които то има може би най-добритѣ наши специалисти. Но другитѣ служби не могатъ да отидатъ тамъ. И затуй азъ бихъ препорѣчилъ — нѣма да влизамъ, г-да, въ подробности; зная, че и въ комисията, така ми се каза, е имало разногласия въ това отношение — Министерството на войната да не доминира надъ другитѣ служби. Позвовете да забележа — сега е тукъ и г. министърътъ на финанситѣ, да му обърне внимание — че кадастрътъ и кадастралната служба, включително и триангулацията, сѣ подъ ведомството на Министерството на финанситѣ. То ги урежда, защото тѣ сѣ свързани съ разходи и редъ други въпроси, за разпределение на земи, на имоти, за облагане съ данѣци и т. н.

Ето защо азъ намирамъ, че този законопроектъ, тъй както е сложенъ, не може да бъде приетъ, освенъ ако претърпи една промѣна въ комисията. Не съмъ специалистъ по техническата страна, но намирамъ, че отъ гледище на общитѣ интереси на държавата налага се едно обединение, въ смисълъ да се даде предимство на оная служба, която най-много се интересува — въ случая Министерството на финанситѣ — и най-малко на Министерството на благоустройството, което дава живия човѣшки материалъ, трудованитѣ, които извършватъ тази тежка служба.

Ето защо моля г. министра на войната да се съгласи, да се приеме този законопроектъ, за Централенъ съветъ по измѣрванията въ България, на първо четене, но да не се смѣта, че се предрешава въпросътъ, първо, къде ще бъде този институтъ, второ, кои служби ще обединява и, трето, съ какви материални срѣдства ще работи. Съ други думи, искамъ да се подчертае, че този институтъ трябва да се подчини на закона за кадастра.

Председателстващ Н. Шопов: Има думата г. министърът на войната.

Министър генерал-лейтенант А. Кисовъ: Г. г. народни представители! Този законопроект, който действително по обем е малък, има да постигне голъми цели — да обедини служби, които сега сж разхвърлени почти по всички наши министерства, които правят измървания. Г. Ради Василевъ вече помена, кжде, по кои министерства се извършват такива измървателни работи. Азъ ще подчертая, че Министерството на железниците е, което за строежа на железниците върши много измървателни работи. Също и Министерството на благоустройството при прокарването на шосейната мрежа въ страната, на държавните, окръжни и общински пътища, както и при отводняването на блатата и канализацията на разнитъ мѣстности, трѣбва да извършва измървателни и нивелачни работи. Министерството на земедѣлнето въ връзка съ службите, които тамъ се развиватъ, въ връзка съ инициативите, които се взематъ отъ негова страна за поощрение въобще на поминѣка въ страната, също така има нужда да извършва въ много случаи измървателни работи. Помена се също, че за подготовката на кадастра и комасацията на земитѣ ние имаме планоснимачни бюра при общините и при окръжните постоянни комисии, които също така извършватъ измървателни и нивелачни работи.

Както виждате, измървателни работи се вършатъ отъ много министерства, въ които се поддържа специаленъ технически персоналъ, доставятъ се и се поддържатъ инструменти и често пѣти се извършватъ работи, които вече едно отъ министерствата е извършило, и е било достатъчно само да се поискатъ отъ него необходимите материали, за да се използватъ. Но понеже всѣко министерство гледа своя ресоръ, своята работа и не знае какво става въ съседното министерство, то извършва за своя сметка тѣзи измървателни работи.

Нужно е усилията на отдѣлните министерства да бждатъ обединени, и измървателните работи да се извършватъ отъ нашия Географски институтъ, създаденъ още следъ войната. Руситѣ презъ време на самата война, едновременно съ военните операции, сж извършвали и измървателни работи и сж направили нашата първа карта, която ни служи и досега. Налага се, обаче, тази карта да се попълни, да се ревизира, да се поправятъ известни неточности. Заради това нашиятъ Картографски институтъ, който съществуваше преди войните, се зае съ подготовката на ревизията, която на много пѣти става съ поправка на старата руска карта.

Следъ последните войни, когато вече нови територии влѣзоха въ границите на нашата държава, този въпросъ се постави като по-належащъ за разрешение. Взеха се специални мѣрки за подготовка и изработване на една точна географска карта, необходима споредъ нуждите на всички служби по въпросите, които има да се разрешаватъ. Та, заради това този въпросъ, както помена и г. Василевъ, въ връзка съ разработването и подготовката на извършването на планоснимачните работи за изработката на карта и отъ по-рано, отъ предшественика на сегашния директоръ на Географския институтъ, г. полковникъ Карайордановъ, е почнато едно проучване и подготвяне на въпроса за обединението на всички тия служби или поне за създаването — както виждате, и това е целта на законопроекта — на единъ централенъ съветъ, който да може да обедини усилията на всички измървателни служби, които съществуватъ по разнитъ министерства, като съгласува тѣхните усилия и напътствува тѣхните работи.

При изготвянето на този законопроектъ взеха участие компетентни представители на всички министерства, представителъ на Университета, представителъ на Националния комитетъ по геодезия и геофизика, както и представителъ на Инженерно-архитектното дружество, който да може също да каже думата си. Въобще, потърсиха се всички компетентни и отговорни началници на служби и компетентни хора, които биха могли да кажатъ своето мнение по законопроекта, и въ последствие, когато ще дойде той да се прилага, тѣ сж незабелязани лица, които ще влѣзатъ въ самия този Централенъ съветъ по измървателните работи.

Опасенията на г. Данаилова мога да кажа, че сж неоснователни. Защото кадастралните работи и работите въ свръзка съ комасацията на земитѣ се извършватъ сега отъ планоснимачни бюра при общините и при окръжните постоянни комисии, но тази работа се извършва често

пѣти за всѣки отдѣленъ населенъ пунктъ или за даденъ районъ на една база, която не е свързана съ една здрава или точна изработена триангулационна мрежа, съ която да могатъ да се свържатъ всички тѣзи измървателни работи по разнитъ окръжии и райони. Измърванията и изчисленията на триангулационната мрежа, които трѣбва да се направятъ, трѣбва да предшествуватъ всички други измървателни работи и, като се взематъ тѣ за основа, тогава върху тѣхъ вече трѣбва да се прикачи и работата на тия планоснимачни бюра, които има да извършватъ своята задача по отношение на кадастра и комасацията на земитѣ.

Защо е поискано този централенъ съветъ да се създаде именно при Военното министерство? Въпросътъ е твърде ясенъ, г-да. Тази служба по измърванията съществува при Военното министерство отъ началото, отъ създаването на българското княжество, а впоследствие — на българското царство. И, ако искате, — вие всички или повечето отъ васъ, вѣрвамъ, сте вземали участие въ войните и знаете това — безъ една точна карта никаква военна операция, никакво военно действие не може да се предприеме. Изработването на една точна карта за насъ, военните, е отъ първа необходимостъ. И заради туй още следъ освобождението въобщо се е замисляло да се създаде такъвъ институтъ при Военното министерство, който да се грижи за изработване и поддържане на една карта точна, пълна и ясна, лесно четима за всѣкого, не само на българското царство, но и на съседните земи. Та въ туй отношение е работено системно, съ опитностъ, за създаването на една карта. И, както ви казахъ, въ туй отношение работите сж засилени следъ последните войни, за да може да се създаде една нова, точна и пълна карта на България.

Географскиятъ институтъ, който е създаденъ за целта, е снабденъ съ висшъ технически персоналъ, необходимъ за извършването на такава работа. Ние имаме сега, горедолу, приблизително число, 15 триангулатора, 10 нивелатора, 70 топографи, които иматъ специална и инструментална подготовка, за да могатъ да работятъ съ инструментите и да извършватъ изчисленията, които трѣбва да се направятъ. Тукъ простиятъ войникъ и трудовакътъ сж само помощенъ персоналъ, който има да носи инструментите, веригите и пр. Да се разчита на тѣхъ, г-да, е съвършено погрѣшно. Тукъ трѣбва да има единъ специализиранъ, съвършено добре приготвенъ персоналъ, който да може да работи съ извършено голъма точностъ. Само той може да се справи съ една такава голъма задача, която налага да се работи съ голъма прецизностъ.

Изработката на картата почива върху подготовката, върху изчисленията на триангулационната мрежа. Въ туй отношение наблюденията, изчисленията, измърванията, които сж необходими за точните отъ първокласната триангулационна мрежа, сж вече завършени; всички тѣ работи по тѣзи 75 точки сж напълно привършени. Също така и наблюденията по 251 второкласни триангулационни точки сж привършени. Привършена е работата и съ наблюденията и измърванията на 1900 третокласни триангулационни точки, обаче, за да се довърши триангулационната мрежа, трѣбва да се направятъ наблюдения на още 4.800 точки отъ третокласната мрежа.

Тази работа ще може да се привърши едва следъ 4—5 години; тя не е такава, каквато нѣкой може да помисли, че да може да се свърши въ месецъ, или въ една-две години. Въ свръзка съ измърванията, които се правятъ по завършване на триангулационната мрежа, вече сме въ периода, въ който могатъ да се вършатъ и топографните работи, снемането на мѣстността, да се снематъ на планъ самиятъ образъ на мѣстността. И въ туй отношение трѣбва да видите, каква работа предстои да се извърши, като знаете, че единъ топографъ за единъ лѣтенъ сезонъ, значи за една година, може да снесе горедолу само около 74 квадратни километра. А като вземете предъ видъ общата площъ на нашето царство, ще видите, колко години ще ни трѣбватъ. Тази топографна работа е почната едва отъ миналата година и каго се е работило две години и като имаме направени нуждите топографни снимки, фотограметрични снимки — земна фотограметрия и въздушна фотограметрия — съ всички тия помощни сръдства, като сме използвали топографията и фотограметрията, досега сме подготвили снимките само на 6.680 квадратни километра. Тѣй щото завършването на дѣлата работа, по отношение изработването на картата, първоначално се е предвиждало да стане за 10 години, но този срокъ ще се намали съ огледъ на това сливане и обединение на сръдствата, които се намиратъ въ разнитъ министерства. Има персоналъ въ разни министерства, който,

като стане туй обединение, ще се събере. А задачата на този централен съвет, който се предвижда, е да види какъ ще може да стане обединението на службите и засилването на работата въ Географския институт, като се вземат и инструменти, и персонал от тамъ, гдето има повече; да се засили, казвамъ, работата при Географския институт, за да може да се ускори и самата работа. При туй положение триангулацията на третокласната мрежа ще може да се завърши въ 4—5 години и тогава вече работата въ планоиспителниятъ бюра при общинитъ и окръжнитъ постоянни комисии ще може да се тури на една здрава основа, безъ за въ бъдеще да се подлага на нѣкоя ревизия. Защото досегашната работа, която е извършена отъ тѣхъ, ще трѣбва да се подложи на ревизия, тъй като основата, отъ която сѣ трѣгнали, е невѣрна, е фалшива, не почива на тази научно изработена основа, която сега се подготвя.

Р. Василевъ (д. сг): Даже предприетитъ комасации въ нѣкои села сѣ просто погрѣшни, защото не сѣ поставени на здрава основа.

Министъръ генералъ-лейтенантъ А. Кисовъ: Именно. — Та сѣ работитъ, които ще се засилватъ, азъ смѣтамъ, че Географскиятъ институтъ ще извърши третокласната триангулацияна мрежа за 4—5 години и тогава вече напълно спокойно и напълно сигурно може да се продължи работата по комасацията и кадастра, като досегашната работа, тамъ където е възможно, се ревизира и се тури на здравата основа, която се работи, а пъкъ тамъ, където се види, че е работено съвършено погрѣшно, всички тия работи ще трѣбва да се извършатъ на нова смѣтка. Тази комисия, както виждате отъ самото съдържание на законопроекта, нѣма да разрешава покупката, напр., на нови планоиспителни инструменти, преди да се събератъ сведения отъ разнитъ министерства, и ако се види, че нѣкъде има повече инструменти, които могатъ да се използватъ, нѣма да се разреши покупката на нови инструменти. Цѣлиятъ персоналъ, който имаме и който въ даденъ моментъ може да стои неизползуванъ, ще се обедини или прехвърли тамъ, където има нужда да се засили персональтъ, за да се привърши въ по-скоро време една работа, която е належаща да се свърши. Понеже всички заинтересовани министерства ще бждатъ представени въ тая комисия съ най-компетентни и най-заинтересовани лица въ тѣхнитъ служби, естествено е, че тогава могатъ да се турятъ въ хармония интереситъ на всички министерства, като се използватъ срѣдствата и направеното отъ Географския институтъ въ най-широкъ размѣръ.

Та при туй положение, както ви го излагамъ, смѣтамъ, че законопроектътъ, тъй както е подготвенъ, е добре подготвенъ, защото той се обсъжда отъ редъ години. Въ неговата подготовка вземаха участие представители на всички министерства, вземаха участие и представители на всички научни институти въ страната, които иматъ познания и допиръ съ тая служба по измѣрванията. Затуй вѣрвамъ, че е направено всичко онова, което е било необходимо, за да се представи законопроектътъ въ една по-пълна форма. Той собствено е законопроектъ, който урежда създаването на тоя централенъ съветъ, а какво ще прави тоя съветъ впоследствие, каква ще бжде неговата дейностъ, за това ще се създаде специаленъ правникъ, който ще уреди въ подробности дейността на тоя съветъ.

Като ви излагамъ въпроса за създаването на тоя централенъ съветъ, азъ смѣтамъ, г. г. народни представители, че всѣки единъ отъ васъ разбира добре значението на тоя съветъ, който ще се създаде, и голѣмитъ ползи, които ще допринесе той съ обединението на службитъ, на усилията и на срѣдствата, съ които можемъ да разполагаме, за да може тая работа по измѣрванията въ страната, която се върши отъ разнитъ министерства, и въ частностъ изработването на картата на България, да се приключи въ по-скоро време.

Моля народното представителство да одобри по принципъ законопроекта, тъй както е внесенъ, а пъкъ ако смѣтате, че може да се промѣни и допълни нѣщо въ комисията, то е другъ въпросъ — ще попитамъ и върху него. (Ръжоплъскания отъ мнозинството)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които отъ г. г. народнитъ представители приематъ на първо четене законопроекта за Централенъ съветъ по измѣрванията въ България, както се прочете отъ г. секретаря, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Г. г. народни представители! Утре въ 5½ ч. Негово Величество Царътъ ще приеме комисията по поднасяне отговора на тронното слово. По тая причина Народното събрание нѣма да има утре заседание.

Пристъпваме къмъ точка втора отъ дневния редъ — докладъ на прошетарната комисия.

Има думата докладчикътъ г. Андрей Икономовъ.

Докладчикъ А. Икономовъ (нац. л): (Отива къмъ трибуната)

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Г. г. народни представители! Преди да се почне докладътъ...

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Какво искате?

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Искамъ да направя бележка за начина на докладване прошенията, които постѣпватъ въ Народното събрание. Понеже тукъ е министъръ-председателътъ и министърътъ на финанситъ, позволете ми да направя една кратка бележка. (Глъчка)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Моля, г-да!

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Чакайте, неке започне докладътъ на нѣкое прошение.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): На народното представителство сѣ раздадени 12 списъка. Не ви е ясно, не ни е известно, по кои списъци кои прошения ще бждатъ разглеждани. Такава една процедура не може и не бива да се допусне. Азъ не говоря само за сега. По сѣщия въпросъ съмъ говорилъ сѣщото и по-рано, въ други народни събрания. Трѣбва да се създаде единъ другъ редъ, именно: прошенията, които ще се разглеждатъ, да бждатъ предварително известни на народнитъ представители, толкова повече, че съ тия прошения сѣ засегнати често пѣти голѣми интереси на държавата. Азъ разбирамъ, че може да си остане досегашниятъ редъ, ако правителството смѣта, че ония прошения които сѣ били решени досега отъ комисията, могатъ да бждатъ разглеждани отъ Парламента, и така да върви.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Досега въ тая сесия не сме имали докладъ на прошетарната комисия.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Списъцитъ сѣ напечатани, г. председателю, тѣ сѣ 12 на брой и въ всѣки единъ се съдържатъ десетки прошения.

Р. Маджаровъ (д. сг): Имаме вече прецеденти.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Азъ разбирамъ отговорността на правителството, затова искамъ да бждемъ наясно.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Да се разберемъ. Списъцитъ сѣ ви раздадени. Значи, Вие искате за деня, въ който ще се разглеждатъ прошения, да Ви се казватъ номерата на списъцитъ и на прошенията.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Да. Да бждемъ наясно по кой списъкъ и кои прошения ще се докладватъ.

Р. Маджаровъ (д. сг): За това имаме и решение на миналата Камара — да се посочватъ номерата на прошенията. Следъ дълга война, миналата Камара взе решение, г. министъръ-председателю, да се означаватъ въ дневния редъ номерата на списъцитъ и номерата на прошенията по тия списъци, по които ще се докладва.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Каква е практиката?

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Практиката била да се съобщава номерътъ на списъка и номерата на прошенията.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Желателно е да се съобщаватъ предварително на народното представителство номерата на списъцитъ, по които ще се докладва. Това — свършено! Но азъ не мога да разбера, какъ за всѣки единъ денъ, когато ще се докладватъ прошения, да ви се посочватъ номерата на прошенията, които ще се докладватъ! Напр., да ви е било съобщено вчера, по кой списъкъ кои номера ще се докладватъ днесъ. Това не е бивало никога.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Позволете, г. министъръ-председателю!

А. Кантарджиевъ (д): (Къмъ Г. Т. Данаиловъ) Списъцитъ ги имате въ чекмеджетата си.

Министър-председател Н. Мушанов: Кажете, кога е бивало?

Г. Т. Данаилов (д. сг): Има решение на Камарата за това.

Н. Пъдарев (д. сг. Ц): Така беше въ миналото.

Министър-председател Н. Мушанов: Азъ разбирам желанието на всички, да не бъде изненадано народното представителство съ някои прошения, които сж свързани съ голъми държавни интереси. Това го разбирам. Нѣмамъ нищо противъ него. Но тая практика — за всѣки денъ да се отбелязватъ въ дневния редъ нумерата на прошенията, които ще се разглеждатъ, никога не е съществувала.

Н. Пъдарев (д. сг. Ц): Съществувала е.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Нѣмате думата.

Г. Т. Данаилов (д. сг): Както обичате. Азъ искамъ да обясня на г. министър-председателя.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Нѣмате думата.

Г. Т. Данаилов (д. сг): Азъ смѣтамъ, че правителството отговаря за дневния редъ. Не може една комисия да нарежда дневния редъ.

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Моля Ви се.

Министър-председател Н. Мушанов: Какъ другояче да се нареди? Азъ мисля — по този начинъ. Въ комисията сж представени всички парламентарни групи; когато ще става докладъ по прошения, чисто и просто представителътъ на групата въ комисията да се заинтересува, кои заявления ще се докладватъ и да ги съобщава на другаритъ си тукъ. Това е най-доброто. Другъ редъ не е имало.

Г. Т. Данаилов (д. сг): Напр., да се съобщава въ дневния редъ така: днесъ ще се докладва по списъкъ № VI. Ясно ще бъде. Недейте се сърди — азъ искамъ да уясня работата.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Моля Ви се. Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ А. Икономовъ (нац. л): Списъкъ VI пореденъ № 127. — Молба отъ Карнобатското ловно дружество „Соколъ“.

Въпросътъ се касае за следното. Карнобатското ловно дружество „Соколъ“, както всѣко ловно дружество, при издаването на билети взема и по 100 л. за фондъ „Развъдъ на полезенъ дивечъ“. Същото дружество, по решение на общото си събрание, сж надлеженъ протоколъ и по надлеженъ редъ, при спазването на закона за бюджета, отчетността и предприятията, е построило съ по-стѣпнитъ суми въ размѣръ на 148.500 л. една хижа въ мѣстността „Бабалянта“ — хижа „Царица Йоанна“ — отстояща отъ града Карнобатъ на половинъ часъ и служеща, както на самото дружество, така и на цѣлото гражданство за отдихъ, за почивка. Същевременно около тази хижа е устроенъ и развъдникъ на полезенъ дивечъ.

Ревизията, която е направена на дружеството, е намѣрила, какво тѣзи суми не трѣбвало да бъдатъ изразходвани по този начинъ, а трѣбвало да бъдатъ внесени въ Б. з. банка за смѣтка на фонда „Културни мѣроприятия“. Въ начина на изразходването на сумитъ не се констатира никакво злоупотребление; напротивъ констатира се, че сж изразходвани по надлежния редъ. Дружеството е подадо молба до Народното събрание и моли, понеже е начетенъ цѣлнати управителенъ съветъ заедно съ касиера, да бъде опростена тази сума.

Министърътъ на земледѣлието и държавнитъ имоти, на когото е била препратена тази преписка, за да даде мнение, следъ като констатира всичко, казва: „Като има предъ видъ, обаче, обстоятелството, че тая сума е употребена отъ страна на Карнобатското ловно дружество за културни цели въ връзка съ ловното стопанство и, че самото изразходване на сжщата е извършено подъ контрола на общото събрание на дружеството и при спазване на закона за бюджета, отчетността и предприятията, относно самитъ разходи, министерството изказва мнение, че молбата на настоятелството на Карнобатското ловно дружество може да бъде удовлетворена“.

Проштарната комисия въ заседанието си единодушно е решила да удовлетвори молбата на това дружество и да му бъде опростена тази сума отъ 148.500 л., употребена, както казахъ, за неговото ловно стопанство и за хижата.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Който отъ г. г. народнитъ представители приема решението на проштарната комисия — да се опрости на настоятелството на ловното дружество „Соколъ“ въ гр. Карнобатъ сумата 148.500 л., за която е направенъ начетъ съ ревизионенъ актъ вх. № 99 отъ 18 май 1931 г. — моля, да вдигне рѣжка. Мнозинство, Събранието приема.

Г. Т. Данаилов (д. сг): Ние не сме съдъ да решаваме този въпросъ, г. министре! Тая работа не върви така. Ако тѣ искатъ да имъ дадемъ една сума да си построятъ каквото трѣбва, да имъ дадемъ, но ние не можемъ да решаваме, дали правилно или неправилно сж изразходвани срдствата.

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Моля, г. Данаиловъ, въпросътъ е гласуванъ.

Докладчикъ А. Икономовъ (нац. л): Има ли право Народното събрание, г. Данаиловъ, да решава тѣзи въпроси?

Министър-председател Н. Мушанов: Народното събрание има право, но, ако всичкитъ ловни дружества правѣха така, нѣмаше никога да има фондъ „Културни мѣроприятия“; всѣки щѣше да бъде властенъ да си действуватъ както иска. Хубаво, че не сж крадени паритъ — моралната страна.

Х. Чолаковъ (з): Тамъ е въпросътъ, че паритъ сж употребени за обществена нужда.

Министър-председател Н. Мушанов: Да, но нередовно е. Но да се знае, че това е последенъ случай.

Х. Чолаковъ (з): Добре, прието.

Докладчикъ А. Икономовъ (нац. л): Списъкъ XII пореденъ № 102.

Подадена е молба до Народното събрание отъ читалище „Братство“, въ гр. Кюстендилъ, въ която се излага, че читалището има много хубава библиотека, съ която сж служатъ всички ученици, селски и градски деца, които учатъ въ гимназията, но напоследъкъ приходитъ на читалището били съвършено намалели, дори никакви, и то се вижда въ невъзможностъ да функционира въ бъдеще. Решено е да подобри, да ремонтира салона на читалището, за да може да го отдава подъ наемъ на различни дружества за вечеринки, събрания и др. и оттамъ да извлича известни приходи. Ремонтъ на читалището не е билъ правенъ отъ дълги години. За да може да направи този ремонтъ, необходими му сж 600 кв. м. джбовъ паркетенъ материалъ. (Оживление) Но съ такъвъ материалъ Министерството на благоустройството, където е била пратена преписката за мнение, не разполага. Министерството е съгласно и разрешава да се дадатъ на читалището 600 кв. м. церовъ паркетъ.

Н. Пъдарев (д. сг. Ц): Отъ къде?

Г. Т. Данаилов (д. сг): Отъ държавното стопанство „Тича“.

Докладчикъ А. Икономовъ (нац. л): Да, отъ държавното стопанство „Тича“.

Комисията се съгласи съ министерството и реши да удовлетвори тази молба на читалището — да му се отпустне исканиятъ материалъ.

Р. Малжаровъ (д. сг): Председателстващиятъ си урежда единъ частенъ въпросъ за Кюстендилъ. Карайте!

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Който отъ г. г. народнитъ представители приема решението на комисията, да се отпустнатъ безплатно на настоятелството на читалище „Братство“ въ гр. Кюстендилъ 600 кв. м. церовъ паркетъ отъ държавното стопанство „Тича“, който да послужи при ремонта на читалищния салонъ, моля, да вдигне рѣжка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Икономовъ (нац. л): Списъкъ X пореденъ № 65.

Тодоръ Недевъ, отъ Русе, кафеждия, е подалъ молба до Народното събрание, съ която моли да му бъде опростена наложената му съ постановление отъ русенския данъченъ началникъ глоба въ замѣръ 15.000 л., затова, че билъ просроченъ купонъ при игра на карти въ кафенето му. Преписката е прашана въ данъчното управление за сведение относно неговото имотно състояние и въ Министерството на финанситъ за мнение.

Министерството на финанситъ дава мнение, да се опрости на Тодоръ Недевъ само сумата 10.000 л. отъ глобата, тъй като е внесълъ 2.500 л., а останалата частъ — 2.500 л., да му се досъбере.

Комисията се съгласи съ Министерството на финанситъ и реши да удовлетвори молбата на Тодоръ Недевъ, като му се опрости сумата 10.000 лева.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Който отъ г. г. народните представители приема решението на комисията, да се опрости на Тодоръ Недевъ, отъ гр. Русе, сумата 10.000 лева, остатъкътъ отъ наложената му глоба съ постановление № 343/1926 г. на русенския данъченъ началникъ, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Икономовъ (нац. л.): Сжщиятъ списъкъ Х пореденъ № 66. Случаятъ е сжщиятъ. За Коста Тасковъ, Симеонъ Андоновъ и Тодоръ Ацевъ, отъ с. Круша, Царифродско, годечниятъ данъченъ началникъ е издалъ постановление, съ което го глобилъ съ 12.500 л. пакъ за просроченъ купонъ при игра на карти въ заведението му. Заседно съ съдържателя сж, глобени по 2.500 л. играчите, които сж играли безъ купонъ. Съдържателятъ е внесълъ вече 5.000 л., а другитъ, които сж играли, сж внесли по 1.000 лева.

Преписката е ходила въ Министерството на финанситъ и последното дава мнение да се опрости на съдържателя на заведението Коста Тасковъ сумата 5.000 л., а на другитъ двама играчи по 1.500 л. — останалата неизплатена частъ отъ глобата.

Прометарната комисия сжщо е на мнение да се удовлетвори молбата на просителитъ.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Който отъ г. г. народните представители приема решението на прометарната комисия, да се опрости остатъкътъ отъ глобитъ на долуозначенитъ жители на с. Круша, Годечка околия, както следва: 1. На Коста Тасковъ — сумата 5.000 л., по постановление № 60/1927 г.; 2. На Симеонъ Андоновъ — сумата 1.500 л., по постановление № 61/1927 г. и 3. На Тодоръ Ацевъ — сумата 1.500 л., по постановление № 62/1927 г. на годечния данъченъ началникъ, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Има думата докладчикътъ г. Ингилизовъ.

Ще се докладва по списъкъ I пореденъ № 13.

Докладчикъ И. Ингилизовъ (мак): Михаилъ Желебовъ, отъ гр. София, въ качеството си на чиновникъ по желѣзницитъ, е начетенъ съ 2.500 л. Моли да му се опрости тази сума.

Министерството на финанситъ е дало съгласието, си да му се опрости тази сума и комисията взе решение въ сжщия смисълъ.

А. Буковъ (з): За какво е начетенъ?

Докладчикъ И. Ингилизовъ (мак): За неправилно обгербване на документи навремето. — Министерството на финанситъ и Министерството на желѣзницитъ даватъ съгласието си да му се опрости сумата.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Контролни поправки е правилъ.

Н. Падаревъ (д. сг. Ц): Г. докладчикъ! Може Министерството на финанситъ да се е съгласило, но това не е мотивъ за насъ. Вие ни дайте мотивитъ.

Докладчикъ И. Ингилизовъ (мак): Комисията взе това решение. Остава Народното събрание да се съгласи, или не.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Министерството на желѣзницитъ дава ли съгласието си?

Докладчикъ И. Ингилизовъ (мак): Да.

(Председателското мѣсто се заема отъ подпредседателя Н. Захариевъ)

Председателстващъ Н. Захариевъ: Който приема въ решението на прометарната комисия, да се опрости на Михаилъ Желебовъ, отъ гр. София, сумата 2.500 л., остатъкътъ отъ сумата, съ която сжщиятъ е начетенъ за контролни поправки, като бившъ началникъ на Софийското ж. п. влагалище за стоки презъ 1917—1919 г., моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

К. Кориковъ (д): То не е за неправилно обгербване, ами за контролни поправки.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Ще се докладва по списъкъ I пореденъ № 121.

Докладчикъ И. Ингилизовъ (мак): Иванъ Ч. Нонински, отъ гр. Орхание, е подалъ молба, съ която моли да му се опростятъ данъци и репарационни задължения къмъ държавата.

Х. Чолаковъ (з): Въ Обществото на народитъ ще му се опростятъ!

Докладчикъ И. Ингилизовъ (мак): На този човѣкъ сж му реквизиранъ материали, окончателно унищожени, обложени съ данъци. Той е сега разсиленъ въ Народното събрание.

Министерството на финанситъ е дало съгласието си да му се опрости сумата. Комисията сжщо реши да му се опрости.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представител г. Георги Данаиловъ.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Г. г. народни представители! Прочетете въ списъка какво е казано — въпросътъ е много сериозенъ, г. министъръ-председателю — (Чете) Опрощава се на Иванъ Ч. Нонински, отъ гр. Орхание, сумата 12.864 л., дължими данъци, както и репарационни задължения къмъ държавата, въ размѣръ на 23 лири стерлинги и 9 пенси, съ лихвитъ, за смѣтка на английския подданикъ „Клеанти Лолио“. Клеанти Лолио е търговецъ. Има много търговци, които дължатъ на английски подданици, за което английското правителство удържа сумитъ. Ако опростите тая сума на Нонински, защо да не опростите и на другитъ? Това е единъ голѣмъ въпросъ. Не бива да се прави този пробивъ. Азъ-ви моля да обърнете сериозно внимание на този въпросъ. Отложете въпроса и го изучете по-добре. Ако смѣтнете, че този човѣкъ действително е беденъ и не може нищо да плати — да му се опрости; но да му се опрости затова, че е беденъ човѣкъ. Обаче да се опрощава онова, което се дължи отъ търговия съ английски подданици — такива дългове има и къмъ французки подданици и др. — това значи пълната софийска чаршия да дойде да иска сжщо да ѝ се опрости онова, което дължи къмъ чужди подданици. Азъ ви моля да внимавате. Нека въпросътъ се изучи отъ специалната комисия при Министерството на външнитъ работи.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Има думата г. министъръ-председателятъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Правъ е г. Данаиловъ, че тоя въпросъ има принципадна страна. У насъ имаше доста хора, които имаха дългове въ английски лири къмъ английски подданици. Въ Министерството на външнитъ работи има една комисия, която се занимава съ ликвидирание вземанията на англичани спрямо български и на български спрямо англичани. Тамъ става постоянно една компенсация. За да улеснитъ нашитъ подданици въ плащане дълговетъ имъ, ние понижихме курса на английската лира на 200 л. и всѣки българинъ, който дължи на англичанинъ, може да си изплати дълга, като плати за английската лира 200 л. Така ние уредихме този въпросъ още преди спадането на английската лира. Така че въ това отношение действително въпросътъ е принципаденъ.

Ако тръгнете тукъ да опрощавате такива суми, тогава ще се явятъ всички ония, които иматъ да плащатъ, и ще искатъ и на тѣхъ да се прости онова, което дължатъ. А азъ трѣбва да ви кажа, че напоследъкъ, вследствие това понижаване курса на английската лира на 200 л., се забелязва, че се събиратъ суми, които пъкъ на насъ ще ни позволятъ да платимъ на другитъ кредитори. Ако се опростятъ тия суми, ще трѣбва държавата отъ своитъ средства да удовлетвори исканията на другитъ кредитори. Така че не е толкова проста работата. Тѣзи 12.000 л. . . .

А. Буковъ (з): 23-тѣхъ английски лири сѣ отдѣлно. Сумата 12.000 л. сѣ дължими данѣци. Казано е: (Чете) „Опрощава се сумата 12.864 л., дължими данѣци, както и репарационни задължения къмъ държавата.“

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Тогава сумата, която дължи за данѣци, може да се опрости, но въ зависимостъ отъ материалното положение на просителя и отъ мнението на Министерството на финанситѣ. Колкото до опрощаването репарационнитѣ задължения, моля Народното събрание да не се занимава съ този въпросъ, защото той е принципиаленъ и съ него сега не можемъ да се занимаваме.

Н. Гавриловъ (нац. л): Да се отдѣли въпросътъ за данѣцитѣ отъ въпроса за репарационнитѣ задължения къмъ държавата.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Рашко Маджаровъ.

Р. Маджаровъ (д. сг): Азъ намирамъ, г. г. народни представители, че не може по този начинъ да се опрощаватъ данѣци. Когато въ миналото сме имали да разглеждаме такива предложения, азъ винаги съмъ ималъ това мнение. За опрощаване данѣци на неимотни хора има установена процедура.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Има законъ.

Р. Маджаровъ (д. сг): Съгласно закона, тѣ се вписватъ въ специаленъ списъкъ и периодично тоя списъкъ се внася отъ министра на финанситѣ въ Народното събрание. Значи не е отнега възможността на хората, които не сѣ въ състояние да си платятъ данѣцитѣ, да получатъ опрощение отъ Народното събрание. Но нека става това по реда, който предвижда законътъ.

Министъръ С. Стефановъ: Министерството на финанситѣ е дало съгласието си.

Р. Маджаровъ (д. сг): Г. министре на финанситѣ! Знаемъ, какъ се получаватъ тѣзи мнения на министерството, знаемъ, какъ става това. Азъ трѣбва да ви кажа — и при кабинета на г. Ляпчевъ го казахъ — че ние сме единствениятъ парламентъ въ Европа, въ който става тоя резултатъ. Кажете ми, въ кой другъ парламентъ въ Европа се разглеждатъ прошения? Пък и думата прошения въ конституцията е употребена въ смисълъ на политически петиции. Ние обръщаме Народното събрание въ камара за помощи. Ние опрощаваме данѣци, ние раздаваме държавни имущества, ние раздаваме гори, безъ да държимъ смѣтка, че намаляваме ресурситѣ на държавата.

Азъ съмъ прочее на мнение — и моля да се регистрира то — че този начинъ на процедиране е най-опасниятъ.

Докладчикъ И. Ингилизовъ (мак): Че ние гласувахме специаленъ законъ за облекчение на данѣкоплатцитѣ!

Р. Маджаровъ (д. сг): Съ законъ може, но не така.

Н. Гавриловъ (нац. л): (Къмъ докладчика) Раздѣлете предложението.

Председателствуващъ Н. Захариевъ Има думата г. министърътъ на финанситѣ.

Министъръ С. Стефановъ: Азъ трѣбва да ви кажа, че Министерството на финанситѣ е отрупано съ много такива искания и, че тѣ се проучватъ най-основно. Само когато единъ данѣкоплатецъ нѣма възможностъ да плати нищо, когато се констатира, че е абсолютно беденъ, само тогава Министерството на финанситѣ дава съгласието си, както е въ този случай.

Докладчикъ И. Ингилизовъ (мак): Касае се за единъ беденъ разсиленъ при Народното събрание, ...

Обаждаатъ се: И сега е разсиленъ.

Докладчикъ И. Ингилизовъ (мак): ... който нѣма абсолютно нищо. Много е изпадналъ човѣкътъ и не може да плати. И понеже законътъ казва, че само по тоя начинъ става опрощаването, затова е тѣй постѣпилъ. Ето защо Финансовото министерство е дало съгласие да му се опрости тази сума.

А. Буковъ (з): За лиритѣ, или за данѣка?

Министъръ С. Стефановъ: За данѣка само.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които г. г. народни представители сѣ съгласни да се опрости на Иванъ Ч. Нонински, отъ гр. Орхание, сумата 12.864 л., дължими данѣци, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще се докладва по списъкъ I пореденъ № 151.

Докладчикъ И. Ингилизовъ (мак): Постѣпило е заявлението отъ Георги Николовъ, жителъ на София, журналистъ, съ което моли да му се опростятъ данѣци.

Г. г. народни представители! Това е единъ отъ най-старитѣ журналисти, и заявлението е било разглеждано единъ пѣтъ отъ Народното събрание, по решението на което преписката е била върната въ прошетарната комисија за ново проучване, понеже нѣкой г. г. народни представители тукъ казаха, че ималъ синъ въ странство и т. н. Отъ повторната провѣрка се установи, че такова нѣщо нѣма и че той е беднякъ.

Бившиятъ министъръ на финанситѣ, г. Молловъ, следъ като въ Финансовото министерство сѣ проучили всички сведения, е далъ съгласието си да се опростятъ тия данѣци. Сѣщо така е далъ съгласието си и сегашниятъ министъръ на финанситѣ, г. Стефановъ, съ следния надписъ върху заявлението: (Чете) „Настоящата молба на Георги Николовъ, журналистъ, жителъ на гр. София, ул. „Добри Войничковъ“ № 17, заедно съ приложенията, връщамъ на г. председателя на XXIII-то Обикновено народно събрание и му явявамъ, че поддържамъ мнението, изразено въ надписа № 3.938 отъ 20 мартъ 1931 г., адресиранъ до Васъ“.

Мнението на Финансовото министерство е да му се опростятъ тия данѣци, и комисията сѣщо така единодушно намира, че тѣ трѣбва да му се опростятъ.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които г. г. народни представители сѣ съгласни да се опрости на Георги Николовъ, отъ гр. София, сумата 21.534 л. — дължими данѣци и глоби къмъ II и III софийски държавни бирници по партиди № № 2.051, 3.675, 4.045, 4.678 и 2.637, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще се докладва по списъкъ V пореденъ № 96.

Докладчикъ И. Ингилизовъ (мак): Подалено е заявление отъ нѣкой си Борисъ Ст. Лисевъ, отъ с. Буново, Пирдопска околия, за опрощаване на глоба.

И това заявление, г. г. народни представители, се разглежда въ миналата Камара, и тогава въпросътъ се отложи, понеже тукъ се е казало, че той е билъ богатъ човѣкъ. Впоследствие, той си е набавилъ документи, отъ които се вижда, че не е той сѣщиятъ Борисъ Лисевъ, за който е ставало дума въ Народното събрание. При това подложение Министерството на финанситѣ е дало съгласието си да му се опрости наложената му глоба отъ 42.700 л.

Отъ мнозинството: О-о-о!

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които г. г. народни представители сѣ съгласни да се опрости на Борисъ Ст. Лисевъ, отъ с. Буново, Пирдопска околия, сумата 42.700 л. отъ наложената му глоба съ постановление № 545/1923 г. на софийския окръженъ данѣченъ началникъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще се докладва по списъкъ V пор. № 97.

Докладчикъ И. Ингилизовъ (мак): Постѣпило е заявление отъ Бончо Станковъ, отъ с. Очуша, Ихтиманска околия, съ което иска да му се опрости сумата 4.000 л., наложена му глоба съ присѣда № 612/1925 г. на Софийския окръженъ съдъ.

Комисията е решила да му се опрости тая глоба.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които г. г. народни представители сѣ съгласни да се опрости на Бончо Станковъ, отъ с. Очуша, Ихтиманска околия, сумата 4.000 л., наложена му глоба съ присѣда № 612 отъ 17 септември 1925 г. на Софийския окръженъ съдъ, моля да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще се докладва по списъкъ V пореденъ № 102.

Докладчикъ И. Ингилизовъ (мак): Постѣпило е заявление отъ Стоянъ Николовъ, отъ гр. София, съ което иска да му се опрости глобата отъ 40.000 л., наложена му за нарушение закона за акцизитѣ.

Този човѣкъ, г. г. народни представители, понастоящемъ е въ Централния затворъ. Три пѣти му е било докладвано заявлението тукъ, не се взема решение и той лежи въ затвора, защото не може да плати.

Комисията моли да му се опрости тая глоба.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Конто г. г. народни представители сжъ съгласни да се опрости на Стоянъ Николовъ, отъ гр. София, живущъ въ гр. Видинъ, сумата 40.000 л., наложена му глоба съ постановление № 70 и 97 отъ 1926 г., на софийския градскъ данъченъ началникъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще се докладва по списъкъ V пореденъ № 103.

Докладчикъ И. Ингилизовъ (мак): Сестритѣ-монахини отъ Кремиковския девически манастиръ молятъ да имъ се опростятъ слѣднитѣ данъци, дължими къмъ държавното сѣкровище, въ размѣръ на 52 077 л.

Министърътъ на финанситѣ е далъ съгласието си да имъ се опростятъ тия данъци, понеже манастирътъ, ако рече да плати тия данъци, ще трѣбва да бѣде продаденъ. Нѣма отъ какво да ги плати. Комисията е съгласна.

Д. Ачковъ (вез): Сиромашки манастиръ е той.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Конто г. г. народни представители сжъ съгласни да се опрости на сестритѣ-монахини при девическия манастиръ „Св. В. М. Георги“, при с. Кремиковци, Софийска околия, сумата 52 077 л., дължими къмъ държавното сѣкровище данъци, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще се докладва по списъкъ V пореденъ № 107.

Докладчикъ И. Ингилизовъ (мак): Постѣпило е заявлението отъ Симеонъ Огняновъ, гара Горна-Орѣховица, който моли да му се опрости глоба отъ 20.000 л. Констатирано било нѣкога, че въ бозата си употребявалъ захаринъ и затова билъ глобенъ съ 20.000 л.

Съ съгласието на Министерството на финанситѣ, прошетарната комисия реши, на тия длъжности, отъ които може да се събере нѣщо, да имъ се взема по 2.000 л. глоба. Глобитѣ на другитѣ, които представятъ удостоверения за бедностъ, да имъ се опростятъ. Този човѣкъ е ималъ една барака, която миналата година изгорѣла. Нѣма абсолютно нищо. Има удостоверение отъ Горноорѣховската община, че не притежава абсолютно нищо.

Комисията реши единодушно да му се опрости казаната глоба.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Конто сжъ съгласни да се опрости на Симеонъ Огняновъ, бѣжанецъ, живущъ на гара Горна-Орѣховица, сумата 20.000 л., наложена му глоба съ постановление № 204/1926 г., на горноорѣховския околийскъ данъченъ началникъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще се докладва по списъкъ VII пореденъ № 233.

Докладчикъ И. Ингилизовъ (мак): Настоятелството на читалище „Съгласие“ въ гр. Горна Джумая, . . .

Р. Маджаровъ (д. сг): Ето, за себе си!

Докладчикъ И. Ингилизовъ (мак): Е, че покрай другитѣ и за себе си ще, прокарамъ нѣщо!

Х. Чолаковъ (з): Затова той пререди нашия докладчикъ Минчо Райковски.

Докладчикъ И. Ингилизовъ (мак): . . . моли да му се отпусне безплатно 2.500 куб. метра дървенъ материалъ.

А. Буковъ (з): Това не може.

Докладчикъ И. Ингилизовъ (мак): Г. г. народни представители! Горна-Джумая — който е отивалъ тамъ, знае това — е единъ градъ, който изгорѣ презъ 1917—1918 г. Отъ държавата не бѣ му отпуснати нито мангъръ помощъ. Горна-Джумая построи читалище, училище, общински домъ — всичко това безъ ничия помощъ. Сега имаме читалище, безъ да имаме читалища. Ако не се отпусне този дървенъ материалъ, това значи да нѣмаме читалище въ Горна-Джумая — единствениятъ градъ, който се е възобновилъ следъ пожара.

Министерството на земледѣлието е дало съгласието си и комисията единодушно реши да се отпусне този материалъ отъ държавнитѣ гори.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Има решение на Народното събрание по този въпросъ.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Рашко Маджаровъ.

Р. Маджаровъ (д. сг): Г. г. народни представители! По единъ тождественъ случай, преди нѣколко месеца, ние взехме решение въ присѣдствието на г. министра на земледѣлието, г. Гичевъ, да се отпусне по-нататкъ дървенъ материалъ отъ горитѣ. Следъ дълги борби, презъ течение на цѣли десетилѣтия, противъ това страшно злоупотрѣбление съ решенията на Народното събрание — като се отпусне по 1.000—2.000 куб. метра, следъ това се контрабандирагъ отъ търговцитѣ по 5.000 куб. метра — ние достигнахме до едно единодушно решение, че подобни въпроси не могатъ да бѣдатъ внасяни тукъ, въ Народното събрание. И азъ моля съ нашия сегашенъ вотъ да се потвърди това минало решение на Камарата.

Ако Горна-Джумая е беденъ градъ — което не е вѣрно — и, ако има нужда, може да се отпусне парична помощъ, но то е вторъ въпросъ. Обаче въ никой случай не трѣбва да се отпусне дървенъ материалъ. Имаме решение дървенъ материалъ да не се раздава. Иначе, отиде Пиринътъ съ неговитѣ хубави мурови гори, единствени въ Европа. Нѣма да остане нито едно дърво по него, каго карате така.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Асенъ Буковъ.

А. Буковъ (з): Г. г. народни представители! По този въпросъ нѣколко пѣти сме дебатирали. Имаше маса случаи, при които ние отказахме. И азъ сега си спомнямъ, че ние отказахме на едно село за едно училище, кждето се касаше само за 57 куб. метра.

Нѣкой отъ мнозинството: За училището въ едно Трънско село.

А. Буковъ (з): Възприе се въ подобни случаи да се отпуска необходимата помощъ, ако държавата е въ състояние да направи това. И азъ моля, г-да, да не измѣняме на този принципъ, на това начало, което възприехме още въ началото на тази Камара. Въ него заседание присѣдствуваше и министърътъ на земледѣлието, г. Гичевъ, който не се съгласи да се отпускатъ въ бѣдеще дървени материали.

Н. Гавриловъ (нац. л): Е, сега той се е съгласилъ!

Председателстващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Георги Данаиловъ.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Г. г. народни представители! Азъ се присѣдинявамъ къмъ изказанитѣ досега мнѣния. Ние веднѣжъ вече решихме, че дървенъ материалъ нѣма да се отпуска. Но понеже сега присѣдствува и г. министърътъ на благоустройството, ние можемъ да му обрнемъ вниманието по този въпросъ. По неговия бюджетъ има единъ специаленъ параграфъ, отъ когото той може да дава помощъ за читалищата. Предполагамъ, че това читалище действително има нужда, че нѣматъ пари, че сжъ бедни и т. н. Комисията може да се занимае отново съ този въпросъ, като сега не откажемъ окончателно. Нека ги напѣтимъ да искатъ помощъ отъ г. министра на благоустройството. Една парична помощъ можемъ да дадемъ. Въ туй отношение, вѣрвамъ, че и народното представителство ще се съгласи. Но този принципъ — дървенъ материалъ да даваме — ние сами го осъдихте.

Докладчикъ И. Ингилизовъ (мак): Г. г. народни представители! Ако държавата имаше пари, цѣше да даде. Ние молимъ държавата да даде помощи отъ по 100 хиляди лева, отъ по 200 хиляди лева за най-необходимитѣ нужди — за направа на пѣтища, мостове и т. н. — и тя все не може да ги отпусне. Никакви злоупотрѣбления не ставатъ, защото този материалъ се продава на търгъ и често пѣти се добива по-голъма цена, отколкото, когато се продава отъ държавата.

Въ случая трѣбва да се помогне и понеже нѣма другъ начинъ, азъ моля Народното събрание да се съгласи, да се отпусне исканиятъ материалъ, защото по такъвъ начинъ ще се даде възможностъ на Горна-Джумая да има читалище. Иначе, общината ще похарчи около 5 милиона лева и пакъ нѣма да има читалище. Азъ моля да се отпуснатъ исканитѣ 2.500 кубика.

Председателстващ Н. Захариев: Има думата народният представител г. Василь Василев.

В. Василев (мак): Г. г. народни представители! Петричкият окръг има тютюница и гори. От горите на Петричкия окръг са дадени грамадни количества дървен материал за читалища, училища и пр. в цяла България. И когато сега се иска за читалището на Горна-Джумая, един изгорял град, 2.500 кубика материал, действително, лошо впечатление ще направи на населението в този окръг, ако от неговите гори не се дадат 2.500 кубика дървен материал за читалище в Горна-Джумая, след като десетки хиляди кубика от неговите гори са дадени за читалища и училища в цяла България. Ако е въпрос за запазване горите, аз мога да убедя г. Маджаров, че никъде не се полагат повече грижи за запазване горите и унищожение на контрабандата, както в Петричкия окръг.

Ние мислим, че в този случай ще се извърши една несправедливост по отношение на населението в този край, ако не му се отпусне дървен материал за читалището, което е единствено там.

Моля народното представителство да се съгласи, да се отпусне исканият дървен материал за постройка на читалище в Горна-Джумая.

Председателстващ Н. Захариев: Които са съгласни да се отпусне безплатно на настоятелството на читалище „Съгласие“, в гр. Горна-Джумая, 2.500 кубика дървен строителен материал от държавните гори, по указание на Министерството на земледелието и държавните имоти, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик И. Ингилизов (мак): Списък VIII пореден № 56.

Г. г. народни представители! Жителите на с. Манастир, Станимашка околия, молят да им се намали оценката на дадения им горски обект, така както е намалена на другите околни села. Министерството на земледелието връща в Народното събрание молбата на жителите от с. Манастир, съобщение, че искането на жителите от с. Манастир, Станимашка околия, да се намали — но не и да се опрости — продажната стойност на отстъпената — по силата на специалния закон за продаване някои държавни гори в Станимашка околия — гора в землището на с. Манастир от 2 л. златни на 0.50 л. златни, е основателно и справедливо, понеже гората е сравнително малочислена и е забутана в най-недостъпната засега част на Станимашка околия. Значи, министърът на земледелието, г. Гичев, е далъ съгласието си, да се намали продажната стойност на горите на 50 ст. златни. Няколко пъти идваха делегации, но прошетарната комисия нямаше възможност да докладва въпроса. Комисията единодушно реши: да се намали на жителите на с. Манастир стойността на продадената им гора от 2 л. златни на 0.50 л. златни на декаръ.

К. Кирков (д): Министърът на финансите пита ли е?

Докладчик И. Ингилизов (мак): Министерството на земледелието е питано.

К. Кирков (д): Касае се за пари и за постъпления в държавното съкровище. Тръбва да се пита министърът на финансите.

Докладчик И. Ингилизов (мак): За държавните имоти дава мнение Министерството на земледелието.

Председателстващ Н. Захариев: Които са съгласни да се намали на жителите на с. Манастир, Станимашка околия, стойността на продадената им с закон от 19 март 1911 г. гора от 2 л. златни на 0.50 л. златни на декаръ, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик И. Ингилизов (мак): Списък XII пореден № 38. Жителите на с. Голешев, Светиврачка околия, са молили да им се намали данъкът за една гора. Гората в 1914 г., която се е именувала Голешевска гора, е декларирана като общинска гора и, разбира се, данъчните власти са обложили жителите с данък. Впоследствие, съгласно едно нареждане на Министерството на земледелието, гората се обявява за държавна и се експлоатира от държавата. Обаче данъкът не бил отменен.

Министерството на финансите няма друг начин да намали този данък, освен като провери и по законода-

телен ред да го опрости. И Министерството на финансите, след като е проучило този въпрос, пише: (Чете) „Настоящата преписка връщам на г. председателя на XXIII Народно събрание с мнение да се опростят дължимите данъци 502.003 л. от жителите на с. Голешев, Светиврачка околия“. Подписал министър Стефанов.

Комисията единодушно реши да се съгласи с мнението на г. министра на финансите.

Д. Ачков (нез): Щом гората им е вземана, разбира се.

Докладчик И. Ингилизов (мак): Вземана е.

Председателстващ Н. Захариев: Които г. г. народни представители са съгласни да се опрости на жителите на с. Голешев, Светиврачка околия, сумата 502.003 л. дължими данъци за стъти 1914/1932 г., моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик И. Ингилизов (мак): Списък XI пореден № 11. — Иван П. Грънчаров, от гр. Горна-Джумая, моли да му се опрости дължимата на държавното съкровище сума за лъкуване на сина му в Александровската болница.

Случаят се състои в следното. Лъкарите от дътият от семейството неговото дете, което било заболело от бълдобрна туберкулоза, за да не зарази останалите възрастни, и го изпращат в Александровската болница, без да му кажат, че ще плаща. Впоследствие детето му умряло. Александровската болница му искала 20.286 л. за лъкуването на детето му. Преписката се изпраща в Министерството на финансите; данъчният началник проверява и Министерството е дало съгласие да му се опрости тази сума.

Председателстващ Н. Захариев: Които г. г. народни представители са съгласни да се опрости на Иван П. Грънчаров, от гр. Горна-Джумая, сумата 20.286 л. дължима на държавното съкровище по писмо № 7818/1931 г. на Александровската болница в София, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик И. Ингилизов (мак): Списък X пореден № 67. — Оник Х. Ованесов, от гр. София, иска да му се опрости сумата 41.350-50 л. наложена му по постановление № 9292/927 г. на Софийската I-класна митница, неправилна глоба за внесени в страната домашни употребявани вещи.

Преписката е била изпратена в Министерството на финансите, проверило се е, че тази глоба е неоснователно наложена и министерството дава съгласието си да му бъде опростена тази глоба, като неправилно наложена.

Г. Т. Данаилов (д. сг): Министерството може да я отмени, щом е наложена неправилно.

Докладчик И. Ингилизов (мак): Глобата е наложена с постановление и тръбва или Народното събрание да му опрости глобата, или той да търси сумата си по съдебен ред. Министерството на финансите, както казах, дава съгласието си да му се опрости глобата. Прошетарната комисия единодушно реши да му се опрости тази глоба.

Председателстващ Н. Захариев: Които г. г. народни представители са съгласни, да се опрости на Оник Х. Ованесов, от гр. София, сумата 41.350-50 л. наложена му глоба с постановление № 9292/927 г. на Софийската I-класна митница, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик И. Ингилизов (мак): Списък II пореден № 163. — На Димитър Каймакамски, от гр. Кюстендил, управител на Лешницката митница, Горноджумайска околия, е била наложена глоба 14.182 л. за неправилно унищожени гербови марки. Същият моли да му се опрости тази глоба.

Случаят се състои в следното. Тоя човък е бил митнически управител и е обгербовал митническите известия, единия екземпляр с пълен гербов налог, а другия екземпляр с 10 л., като тия, които е обгербовал с 10 л., е изпращал в Министерството на финансите, а тия, които е обгербовал правилно, е задържал в митницата. В Министерството му съставят актове за неправилно обгербоване. Тогава той изпраща самите оригинали, които са правили обгербоване и Министерството на финансите, като вижда, че действително фискът не е още-

тень, дава съгласието си да се опрости наложената му глоба. Прoшетарната комисия реши да му се опрости тази глоба.

Председателстващ Н. Захариев: Които г. г. народни представители сж съгласни да се опрости на Димитър Каймакамски, отъ гр. Кюстендил, управител на Лешницката митница, Горноджумайска околия, сумата 14.182 л., наложена му глоба съ постановления № № 15169, 15171, 15173, 15174/1927 г. и 9913/1929 г. на началника на отлъблението за митницитъ при Министерството на финанситъ, за неправилно унищожени гербови марки, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Има думата докладчикътъ г. Минко Райковски.

Докладчикъ М. Райковски (з): Жителитъ на с. с. Челопеч и Клисекъой, Пирдопска, сж подали молба да имъ се отстъпи: на първитъ две села пасището „Малка Заного“, а на Златица — „Мачешъ“.

Комисията, следъ като я разгледа реши: (Чете) „1. Отстъпва се даромъ на с. Челопеч, Пирдопска околия, като компенсация за отнетата половина отъ пасището „Голъма Заного“, приблизително 2/3 отъ държавното пасище „Малка Заного“, при следнитъ граници: отъ пункта, разположенъ 100 м. западно отъ „Джурово-дере“, въ северна посока, презъ „Бѣлата глина“, по билото до източния край на „Пашлъж-тепе“, отъ тамъ по права линия 100 метра източно отъ „Плѣвня-кая“ до крайнината на гората; отъ тамъ въ югоизточна и южна посока, все покрай гората, до „Каменната могила“, находяща се на билото подъ „Държилово-торище“; отъ тамъ въ западна и югозападна посока низъ яра, който се спуска въ „Джурово-дере“ и въ южна посока по дерето до политъ на Балкана и отъ тамъ на западъ до първата точка.

„На сжщото село да се даде право да се ползува и отъ водопоя на „Гарванъ-кая“.

Х. Чолаковъ (з): На „Гарванъ-дере“, а не на „Гарванъ-кая“, както е отпечатано въ списъка.

Докладчикъ М. Райковски (з): Да. Това е печатна грѣшка — поправено е.

(Продължава да чете) „2. Отстъпва се на с. Клисекъой, Пирдопска околия, срещу заплащане по 50 л. декарътъ, частъ отъ пасището „Малка-Заного“, разположено надъ с. Клисекъой, при следнитъ граници: отъ „Каменната могила“ подъ „Държилово-торище“ въ южна посока, покрай гората, до политъ на Балкана при с. Клисекъой; отъ тамъ въ западна посока покрай политъ на Балкана, до „Джурово-дере“ и отъ тамъ възъ последното дере до устието на яра, който се спуска отъ „Каменната могила“ въ западна и югозападна посока и отъ устието възъ яра до първата точка — „Каменната могила“ подъ „Джурилово-торище“.

Преписката е прашана до Министерството на земледѣлието, което е дало съгласие да стане това отстъпване на тия две села.

Председателстващ Н. Захариев: Които сж съгласни...

К. Кораковъ (д): Да чуемъ мнението на г. министра на финанситъ.

А. Буковъ (з): Това е държавенъ имотъ.

Председателстващ Н. Захариев: Които сж съгласни съ решението на прошетарната комисия, както го докладва г. докладчикътъ, съ направената поправка — вмѣсто „Гарванъ-кая“ да се каже „Гарванъ-дере“, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ М. Райковски (з): Списъкъ XI пореденъ № 5. — Молба отъ Вичо Илиевъ Вичевъ, отъ с. Сремъ, Елховска околия, съ която моли да му се опрости сумата 1.800 л., остатъкъ отъ глоба, наложена му съ постановление № 156/1928 г. на елховския данъченъ началникъ за нарушение закона за тютюна. Просителътъ излага въ молбата си, че досега е претърпѣлъ вече около половината отъ наложеното му наказание въ пари и затворъ и че билъ крайно беденъ.

Прoшетарната комисия реши да му се опрости тая сума 1.800 л., остатъкъ отъ наложената му глоба.

Председателстващ Н. Захариев: Които сж съгласни да се опрости на Вичо Илиевъ Вичевъ, отъ с. Сремъ, Елховска околия, сумата 1.800 л., остатъкъ отъ наложената му глоба съ постановление № 156/1928 г. на елховския данъченъ началникъ, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство Събранието приема.

Докладчикъ М. Райковски (з): Списъкъ XI пореденъ № 27. — Молба отъ Стоилъ Ангеловъ Стефановъ, отъ гр. София, съ която моли да му се опрости наложената му глоба за нарушение закона за гербовия налогъ.

Въ молбата си той излага, че презъ 1922 г. се образувало книгоиздателство „Победа“, за нуждитъ на което е билъ купенъ инвентарътъ на печатница „Витоша“, както и зданието на ул. „Витоша“ № 17, за което е билъ съставенъ проекто-договоръ между Ал. Стамболийски, К. Муравиевъ, Ст. Калъчевъ и просителя.

Печатницата и зданието отпосле били конфискувани. Инвентарътъ на печатницата билъ отнесенъ въ Държавната печатница, а въ зданието днесъ се помѣщава Софийското окръжно данъчно управление.

По-нататъкъ въ молбата си казва, че презъ 1924 г. нѣкой си финансовъ инспекторъ Христо Т. Даракевъ е съставилъ актове за нарушение закона за гербовия налогъ.

Възъ основа на тия актове били съставени отъ сжщия финансовъ инспекторъ постановления, съ които били солидарно начетени: съ едно постановление — К. Муравиевъ, Ст. Калъчевъ и просителътъ за 104.000 л.; съ второ постановление — наследницитъ на Александъръ Стамболийски за 2.880 л.; съ трето постановление — Ст. Калъчевъ, К. Муравиевъ и просителътъ за 25.200 л.; и съ четвърто постановление — сжщитъ за 25.200 л.

Тия имоти днесъ се владѣятъ отъ държавата, а се иска глобата да се плати отъ въпроснитъ лица.

Прошението е прашано въ Министерството на финанситъ за мнение и г. министърътъ на финанситъ е предложилъ на Народното събрание да реши въпроса.

Прoшетарната комисия е решила да се опрости на Стоилъ Ангеловъ Стефановъ, отъ гр. София, сумата 157.280 л., наложена му глоба по постановления № № 17, 19, 20 и 21/1924 г. на финансовия инспекторъ Хр. Даракевъ.

Председателстващ Н. Захариев: Които сж съгласни съ решението на прошетарната комисия, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ М. Райковски (з): Списъкъ IX пореденъ № 167.

Елисавета Арсени Йовкова, отъ гр. София, моли да ѝ се отпусне еднократна държавна парична помощъ, като жена на безследно изчезналия редакторъ на в. „Илинденъ“, за да може да подпомогне себе си и тритъ си малолѣтни деца сирачета.

Комисията реши да ѝ се отпусне еднократна помощъ въ размѣръ на 20.000 л.

Председателстващ Н. Захариев: Които приематъ решението на комисията, да се отпусне на Елисавета Арсени Йовкова, отъ гр. София, еднократна помощъ въ размѣръ 20.000 л., моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ М. Райковски (з): Списъкъ XII пореденъ № 89.

Петъръ Ив. Балджиевъ, отъ с. Ново-село, Троянска околия, моли да му се опрости сумата 20.000 л., наложена му глоба за нарушение закона за акцизитъ съ постановление на троянския данъченъ началникъ. Понеже е беденъ и не е могълъ да плати, глобата му е замѣнена съ затворъ и сега я излежава въ затвора. Той е на 71-годишна възраст.

Той, обаче, има глоба и по друго постановление.

Министъръ-председател Н. Мушановъ: Колко има по другото постановление?

К. Кораковъ (д): Всѣки докладчикъ е взелъ заявлението на хора отъ своята околия и ги докладва! Не бива така.

Ц. Таслаковъ (д): Не може единъ старецъ на 71-годишна възраст да лежи една година въ затвора. Той нѣма никакъвъ имотъ.

К. Кораковъ (д): Искамъ думата.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Чакайте, бе г-да, да се докладва. Не сме чули още доклада. Докладчикътъ казва, че имало и второ постановление. Да чуемъ какво е туй постановление.

Докладчикъ М. Райковски (з): Петъръ Ив. Балджиевъ моли да му се опрости наложената му глоба за нарушение закона за акцизитъ въ размѣръ на 20.000 л. Понеже е беденъ и не може да плати, глобата му е замѣнена съ затворъ и сега лежи въ Ловчанския окръженъ затворъ. Той е на 71-годишна възраст. Нѣма никой кой да го гледа.

Комисията реши да се опрости наложената му глоба въ размѣръ на 20.000 л. по постановление № 42/1925 г. на троянския данъченъ началникъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Кажете, че ималъ глоба и по друго постановление.

Докладчикъ М. Райковски (з): То е въ другъ списъкъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Колко дена лежи въ затвора?

Докладчикъ М. Райковски (з): Повече отъ единъ месецъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: На колко е осъденъ? Трѣбва да се докладва точно всичко.

К. Кораковъ (д): Трѣбва да се направи пълненъ докладъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Трѣба да знаемъ съ колко затворъ е замѣнена глобата, колко време лежи въ затвора — да знаемъ всичко.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Крумъ Кораковъ.

К. Кораковъ (д): Г. г. народни представители! Азъ мисля, че тази работа не трѣбва да мине така. Напоследъкъ финансовитъ началници започнаха да настояватъ предъ прокуроритъ да бждатъ пустнати въ ходъ всички постановления за наложени глоби и онѣзи, чиито глоби сѫ замѣнени съ затворъ, да излежатъ наложеното имъ наказание въ затвора. Има много бедни хора, които, безспорно, не могатъ да платятъ наложенитъ имъ глоби и трѣбва да отидатъ въ затвора. Такъвъ е случаятъ и съ този, за когото сега ни се докладва. Не съмъ противъ опрощаването на наложената му глоба, но трѣбва да има еднообразие въ тази работа. Би трѣбвало да вземемъ едно общо решение...

Отъ мнозинството: А-а-а!

К. Кораковъ (д): Едно мнение изказвамъ, г-да. Щомъ глобеното лице представи удостоверение, че е бедно, данъчната властъ да не праща на прокурора акта за излежаване на наказанието. На този старецъ сега може да се опрости наложената му глоба, но други като него, пакъ бедни, подали заявления до Народното събрание, но не разгледани още, ще трѣбва ли да излежаватъ наказанието си?

Азъ ще моля г. министра на финанситъ, по поводъ на това заявление, да даде нареждане въ смисълъ, че не се прилагатъ въ изпълнение постановленията за глоби, наложени на бедни.

Отъ мнозинството: А-а-а!

К. Кораковъ (д): Така е. Напр., азъ зная единъ човѣкъ, съвършено беденъ, нѣма нищо и лежи въ затвора.

Нѣкой отъ мнозинството: Да даде заявление до проше-тарната комисия.

К. Кораковъ (д): Не може да мине заявлението му. Трѣбва да има общо решение по този въпросъ. Който

представи удостоверение, че е беденъ, нѣма защо да лежи въ затвора.

А. Буковъ (з): Значи, който е беденъ, никаква глоба да не го хваща! Може ли така да се гледа на тази работа? Така ще провалимъ всички закони! За единични случаи трѣбва да се решава. Напр., въ случая имаме единъ 71-годишенъ, възрастенъ човѣкъ...

К. Кораковъ (д): Не на всѣки може да мине тукъ заявлението му.

А. Буковъ (з): Трѣбва да има страхъ, че ще се лежи въ затвора. Вие искате да обобщите всичко. Не може тъй!

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата г. министърътъ на финанситъ.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Такова едно предложение не може да бжде прието, защото Министерството на финанситъ не може да прави общо разпореждане на всички ония, които представятъ удостоверения за бедностъ, да имъ бждатъ опростени данъцитъ.

К. Кораковъ (д): Да бждатъ спрѣни.

Министъръ С. Стефановъ: Обаче дадено е нареждане много отрано, вече се правятъ основни проучвания на всичкия баластъ, който лежи изъ финансовитъ управления — а такъвъ балансъ има извънредно голѣмъ — и въ новия законопроектъ, който ще се внесе, има предвидени постановления за пречистване на всички такива изостанали недобори, които представляватъ днесъ тежестъ за управлението. Законопроектътъ ще дойде по реда си и ще стане пречистване. Сега се правятъ, както казахъ, основни проучвания. Иначе министерството не дава съгласие. Когато е убедено, че сумата не може да се събере, тогава дава съгласие.

К. Кораковъ (д): А дотогава хората ще лежатъ въ затвора!

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата г. министъръ-председателъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Г-да! Тукъ има другъ въпросъ, който, ми се чини, се повдигна и въ миналата сесия: веднѣжъ замѣнена глобата съ затворъ, може ли чрезъ опрощаване на глобата да се пустне отъ затвора ония, който е влѣзълъ вече вътре?

Ще трѣбва да се разбере, че нарушението по фискални дѣла, особено по акцизни, е половинъ кражба. Тия дѣла сѫ отъ гражданско-углавенъ характеръ. Не се касае за данѣкъ, който се плаща. Защото чрезъ нарушение на закона за акцизитъ можешъ да откраднешъ отъ държавата 10—20 хиляди лева. А като откраднешъ за 5 л. хлѣбъ, ще ти кажатъ, че си хайдутинъ, ще отидешъ въ затвора и никой нѣма да дойде да пледира тукъ да бждешъ помилванъ. Така че всѣко фискално дѣло е половинъ углавно дѣло. По сжщността си деянието е кражба. Ето защо глобата се замѣнява съ затворъ. Предъ страха отъ затвора ще се изпълняватъ законнитъ разпоредби. Ако кажемъ: който е беденъ, не влиза въ затвора, тогава всички бедни ще отидатъ да правятъ контрабанда. (Веселостъ)

К. Кораковъ (д): Защо опрощавате глоби тогава?

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Има нѣкои санкции, които сме приели за изпълнението на фискалнитъ закони въ страната.

Въ конкретния случай, този човѣкъ е старъ, 71-годишенъ. Глобата му е замѣнена съ затворъ. Ако е стоялъ 2—3 месеца въ затвора, значи, почувствувалъ е наказателната санкция и заслужава милостъ. Но освенъ това той нѣма да има и много години да живѣе, та, ако не се е морализиралъ отново да прави контрабанда. Тѣзи ще сѫ съображенията ни за опрощаване конкретно на тая глоба. Ние, обаче, не можемъ да правимъ общи разпореджения.

Заклучавамъ. Недейте забравя, че наказанието „затворъ“, съ което се замѣнява глобата по такива фискални дѣла, които сѫ отъ полууглавенъ характеръ, си има мѣстото.

Г. Т. Данановъ (д. сг): Само министърътъ на правосъдието може да иска неговото помилване.

Министър-председател Н. Мушанов: Поддържал съм и аз, че министърът на правосъдието трябва да иска помилването. Но понеже глобата е забървана с затвор, то следва, че, като се премахне глобата, премахва се и затворът. Тъй се е практикувало тук, тъй се прилага и сега.

К. Кораков (д): Ама лошо влияе това, че на едни минаватъ заявления, а на други не минаватъ. Трябва да има едно общо нареждане въ това отношение.

Председателстващ Н. Захариев: Има думата на родниятъ представител г. Кръстю Пастуховъ.

К. Пастуховъ (с. д): Г. г. народни представители! Азъ искахъ да обърна вниманието на комисията и на Народното събрание върху следното нѣщо — по фактическата страна ще говоря, както за тоя случай, така и за бъдещитѣ.

Който знае какъ ставатъ преследванията по закона за акцизитѣ и се е занимавалъ съ тѣхъ, той знае и това, че не рѣдко задъ тѣзи, които нѣматъ нищо, седятъ кръчмари и други състоятелни лица. Първитѣ сѣ подставени лица и нарочно ги избиратъ: „Ще отидешъ, ще разнесешъ ракията или тютюна, или друго нѣщо, голъ си като прѣстъ, нѣмашъ нищо на свое име, нѣма какво да ти взематъ“. Съставятъ актъ на този човѣкъ, издаватъ постановление и го сѣдятъ. Той може подиръ това да дойде и да каже: „Представямъ свидетелство, че нѣмамъ нищо и затова моля да ми опростите глобата“.

Н. Алексиевъ (з): Това е изключение.

К. Пастуховъ (с. д): Не е изключение. Позволете ми да зная тѣзи работи. Занимавалъ съмъ се, ровилъ съмъ се въ подобни дѣла, слушалъ съмъ ги и зная какви сѣ. Азъ мога да ви посоча и въ кои околии предимно ставатъ тѣзи работи. Нарочно прашатъ такива подставени лица. Нѣма да отиде състоятеленъ, защото той знае, че ще го хванатъ нѣкъде, а ще прати нѣкой голъ, и ще гърмятъ въ въздуха съ пищовъ, за да се изплашатъ акцизнитѣ и други, и трети, и ако му съставятъ актъ, нѣма какво да му взематъ. Затуй комисията трябва да изучи какъ стои въпросътъ отъ тази страна, защото какъ ще си дамъ гласи да настрѣча единъ контрабандистъ — кръчмаръ или другъ — който има готова стока, да я контрабандира, като ти тури нѣкой голъ човѣкъ, който следъ туй може да дойде въ Народното събрание да представи свидетелство, че билъ беденъ и, за да не влѣзълъ въ затвора, да му опростимъ глобата? (Къмъ докладчика) Недейте ми маха така съ рѣка, защото вие знаете единъ случай, а азъ зная сто. Отидете въ сѣдилищата и вижте какви екземпляри се явяватъ и какъ стои въ свѣщностъ работата. Азъ не зная какъ стои конкретно този случай, но тѣзи работи ставатъ и недейте създава прецеденти.

Председателстващ Н. Захариев: Има думата на родниятъ представител г. Цвѣтко Таслаковъ.

Ц. Таслаковъ (д): Г. г. народни представители! Въ това, което пледира г. Пастуховъ, може да има нѣщо вѣрно. Но този човѣкъ, молбата на който сега разглеждаме, не е отъ тѣзи, за които говори г. Пастуховъ. Този човѣкъ, когато бѣше младъ, бѣше търговецъ. Сега е вече старъ човѣкъ — лѣтосъ съмъ го видѣлъ — изнемошѣлъ вече. Тогава ми каза: „Викатъ ме въ затвора“. На третия денъ го закараха въ затвора. Има вече два-три месеца откакъ лежи въ затвора. Той не е отъ тази категория хора, за които поменава г. Пастуховъ. Вѣрно е, има и такива случаи: турятъ подставено лице за търговецъ и крадатъ държавата.

К. Пастуховъ (с. д): Ако лицето е влѣзло въ затвора и си излежава наказанието, тогава се повдига още единъ въпросъ: може ли Народното събрание да му опрощава наказанието?

Ц. Таслаковъ (д): Моля, то е единъ принципаленъ въпросъ, който ние нѣма да разглеждаме сега тукъ. Този човѣкъ иска опрощаване на глобата му, още повече пѣкъ, че е доста старъ. Азъ ходатайствувамъ да се уважи молбата му.

Председателстващ Н. Захариев: Който е съгласенъ да се опрости на Петъръ Ив. Балджиевъ, отъ с. Ново-Село, Троянска околия, сумата 20.000 л., наложена му глоба съ

постановление № 42/1925 г. на троянския данъченъ началникъ, и сумата 15.200 л., остатъкъ отъ наложената му глоба съ постановление № 20/1927 г. на разградския околийски данъченъ началникъ, моля да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

К. Пастуховъ (с. д): Само министърътъ на правосъдието може да решава въпроса за изваждане на единъ човѣкъ отъ затвора, когато е влѣзълъ въ него.

Ж. Малжаровъ (з): Ами ако си изплати глобата, нали ще го освободятъ?

К. Пастуховъ (с. д): За опрощаване наказание по частенъ редъ може да става дума догдето не се влѣзе въ затвора; щомъ се влѣзе въ затворъ, нѣма въпросъ за глоба, а има въпросъ за изпълнение на присѣда.

Ж. Малжаровъ (з): Представете си, че изплати глобата.

К. Пастуховъ (с. д): Нѣма какво да си представлявамъ!

К. И. Кирковъ (д): Като плати глобата, ще го пустнете отъ затвора.

К. Пастуховъ (с. д): Не можете да пускате отъ затвора едно лице, което е влѣзло въ него.

Докладчикъ Е. Шидерски (з): Списъкъ III пореденъ № 211. Димитъръ Куртевъ, отъ с. Трапоклово, Сливенска околия, моли да му се опрости глобата, наложена му по закона за данѣкъ и такса на хазартнитѣ и за развлѣчение игри. Има мнение на Финансовото министерство. Същиятъ е въ затвора отъ три месеца. Той не притежава абсолютно никакви имоти.

Прошетарната комисия единодушно се съгласи съ мнението на Финансовото министерство.

К. И. Кирковъ (д): Колко години е? И той ли е старъ?

Докладчикъ Е. Шидерски (з): 45-годишенъ е. — Прошетарната комисия изказва мнение да се опрости на Димитъръ Куртевъ, отъ с. Трапоклово, Сливенска околия, сумата 50.000 л., наложена му глоба съ постановление № 108/1929 г. на сливения данъченъ началникъ.

Председателстващ Н. Захариев: Който е съгласенъ да се опрости на Димитъръ Куртевъ, отъ с. Трапоклово, Сливенска околия, сумата 50.000 л., наложена му глоба съ постановление № 108/1929 г. на сливения данъченъ началникъ, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще се докладва по списъкъ IV пореденъ № 313.

Докладчикъ Е. Шидерски (з): Георги Ивановъ, отъ гр. София, моли да му се опрости наложената му глоба за нарушение закона за данѣкъ и такса на хазартнитѣ и за развлѣчение игри — 10.000 л.

Министерството на финанситѣ е дало съгласието си, да бѣде опростена тая глоба на Георги Ивановъ, който е въ затвора. Прошетарната комисия е решила да му се опрости глобата.

Министър-председател Н. Мушанов: Отъ какво време е въ затвора?

Докладчикъ Е. Шидерски (з): Надъ 3 месеца.

Председателстващ Н. Захариев: Който сѣ съгласни да се опрости на Георги Ивановъ, отъ гр. София, сумата 10.000 л., наложена му глоба съ постановление № 163/1925 г. на софийския акцизенъ началникъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

К. Пастуховъ (с. д): Ама нѣма кворумъ. Щомъ не ми давате думата, правя въпросъ, че нѣма кворумъ.

Министър-председател Н. Мушанов: Съгласенъ съмъ, г. Пастуховъ.

Моля народното представителство да се съгласи да прекратим заседанието.

К. Пастуховъ (с. д): Но вече нѣкои прошения минаха безъ кворумъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Предлагамъ да имаме заседание въ вторникъ съ следния дневенъ редъ:

1. Второ четене законопроекта за Централенъ съветъ по измѣрванията въ България.

2. Първо четене законопроекта за юридическитѣ лица.

3. Първо четене предложението за измѣнение нѣкои членове отъ правилника за вътрешния редъ на Народното събрание.

4. Докладъ на прошектарната комисия.

5. Докладъ на комисията по провѣрка на изборитѣ.

6. Първо четене законопроекта за допълнение чл. 1, ал. 1 отъ закона за адвокатитѣ — предложителъ Х. Манфовъ.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ този дневенъ редъ, моля да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 19 ч. 35 м.)

Подпредседатели: { **Н ЗАХАРИЕВЪ**
Н. ШОПОВЪ

Секретарь: **Т. ХР. МЕЧКАРСКИ**

Началникъ на Стенографското отдѣление: **Д. АНТОНОВЪ**